

ในโรงละคร บทบาทและการกระทำของแต่ละคนในสังคมจะกระทำไปตามบทที่สังคมได้กำหนดไว้แล้ว (Society's Script) โดยมีคนที่อยู่รอบตัวเป็นผู้ชม ดังนั้นแต่ละคนในสังคมจะพยายามทุกวิถีทางที่จะสร้างความประทับใจให้กับผู้ที่อยู่รอบ ๆ ตัว

3. การสื่อสารโดยไม่ใช้ภาษาพูด (Nonverbal Communication) เป็นการศึกษาการกระทำระหว่างกันทางสังคมที่ใช้การสื่อสารที่ไม่ใช่ภาษา แต่ใช้การสื่อสารด้วยภาษาร่างกาย ประกอบด้วย การแสดงออกทางสีหน้า (Facial Expression) การแสดงออกทางร่างกายหรือแขนขา (Gestures) การแสดงออกทางท่าทาง (Posture)

4. ระยะห่างระหว่างบุคคล (Personal Space) สามารถใช้ช่องว่างระหว่างบุคคลแสดงความรู้สึกนึกคิดของเขาค่อยบุคคลที่มีการกระทำระหว่างกัน ได้ เอ็ดเวิร์ด ที ฮอลล์ (Edward T. Hall) นักมานุษยวิทยา กล่าวว่า เมื่อคนเราโกรธหรือต้องการเน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งเขามักจะเคลื่อนตัวเข้าไปใกล้ ๆ เช่นเดียวกับผู้หญิงทุกคนจะรู้สึกอึดอัดอันหนึ่งคือ เมื่อผู้ชายเริ่มรู้สึกสนใจหา ผู้ชายก็จะเคลื่อนตัวเข้าใกล้ ๆ ผู้หญิงคนนั้น ถ้าผู้หญิงไม่มีความรู้สึกสนใจหาด้วยหรือต้องการปฏิเสธ ผู้หญิงก็แสดงออกโดยการห่างออกไป

#### รูปแบบของการกระทำระหว่างกันทางสังคม

การแลกเปลี่ยน (Exchange) คือ รูปแบบของการกระทำของคนหรือกลุ่มคนในการให้และรับกลับคืน การแลกเปลี่ยนอาจเกิดได้หลายรูปแบบ เช่น การแลกเปลี่ยนระหว่างสิ่งของกับสิ่งของ เป็นต้น

ความร่วมมือ (Cooperation) คือ รูปแบบของการกระทำระหว่างกันของคนหรือกลุ่มคนในการร่วมทำเพื่อทำไปสู่ความสำเร็จ อันเนื่องมาจากมีเป้าหมายเดียวกันแต่ไม่สามารถที่จะทำได้โดยลำพัง เช่น การร่วมมือกันตามธรรมชาติ การร่วมมือกันตามประเพณี การร่วมมือกันตามคำสั่ง การร่วมมือกันแบบประสานงาน เป็นต้น

ความขัดแย้ง (Conflict) คือ รูปแบบของการกระทำระหว่างกันของคนหรือกลุ่มคนในการต่อสู้ระหว่างกันเพื่อแย่งชิงสิ่งของหรือทรัพยากรที่มีค่า หรือมีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน สาเหตุของความขัดแย้งคือ ผลประโยชน์และผลตอบแทนมีจำกัด แต่ละคนจะต้องแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่หายาก ดังนั้น แต่ละคนต้องพยายามทำให้ตนประสบความสำเร็จเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ จอร์จ ซิมเมล (Georg Simmel) ได้กำหนดประเภทของความขัดแย้งได้ 4 แบบ คือ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม ทางกฎหมายและความคิดไม่ตรงกัน คนส่วนใหญ่มองว่าความขัดแย้งเป็นผลลบ แต่ปัจจุบันความขัดแย้งทำให้เกิดผลบวกได้ เช่น การรวมพลังกันในกลุ่มเพื่อต่อต้านฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น

การแข่งขัน (Competition) คือ รูปแบบการกระทำระหว่างกันของคนหรือกลุ่มคนที่มีความขัดแย้งกันในเป้าหมายเดียวกัน แต่ต้องดำเนินไปสู่เป้าหมายดังกล่าวภายใต้กฎและกติกาที่ตกลงกันได้

การบังคับ (Coercion) คือ วิธีการของคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่จะใช้อำนาจหรืออิทธิพลบังคับให้คนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งทำตามความต้องการ ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ใช้กำลัง ใช้วิธีการทางตรงหรือทางอ้อม ใช้กฎหมาย เป็นต้น

### บ้านพลศึกษาและการกีฬา

สมพงษ์ ชะตะวดี (2549) กล่าวว่า พลศึกษาและการกีฬามีความสัมพันธ์กันอย่างมาก เนื่องจากการเรียนการสอนพลศึกษาจะใช้กีฬาเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่นำไปสู่จุดหมายของพลศึกษา ในขณะเดียวกันการเรียนการสอนพลศึกษาก็เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการส่งเสริมการเล่นกีฬาไม่ว่าจะเป็นการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ เพื่อความสนุกสนานหรือเพื่อความเป็นเลิศ อาจกล่าวได้ว่าพลศึกษาและการกีฬาดังกล่าวอาศัยซึ่งกันและกัน เปรียบเสมือนการสร้างอาคารขนาดใหญ่ให้มีความมั่นคงต้องอาศัยฐานที่กว้าง แข็งแรงและโครงสร้างที่ออกแบบมาเป็นอย่างดีเช่นใด การพัฒนาพลศึกษาและการกีฬาก็เช่นกัน กล่าวคือ จะต้องอาศัยฐานที่กว้าง แข็งแรงและมีโครงสร้างที่ช่วยให้สามารถต่อยอดขึ้นไปได้สูง ฐานของบ้านพลศึกษาและการกีฬา คือ กีฬาเพื่อมวลชน นั่นคือ การส่งเสริมให้มีการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายเป็นประจำอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้มีเจตคติที่ดีต่อการออกกำลังกายและเล่นกีฬา ขยายโอกาสให้เด็ก เยาวชนและประชาชนสามารถออกกำลังกายและเล่นกีฬาได้อย่างทั่วถึง สะดวก ปลอดภัยและสนุกสนาน ทำให้เกิดเป็นค่านิยมประการหนึ่งในการดำเนินชีวิต กีฬาเพื่อมวลชนนอกจากจะช่วยสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของประชาชนให้สมบูรณ์แข็งแรงแล้วยังช่วยให้มีการเพิ่มจำนวนผู้ที่สนใจจะพัฒนาการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาของตนให้ก้าวหน้ามากขึ้นเพื่อนำไปสู่การเล่นกีฬาเพื่อการแข่งขันที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

การส่งเสริมผู้ที่สนใจในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาให้สามารถพัฒนาศักยภาพของตนให้สูงขึ้นจะทำได้ โดยการประยุกต์ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อให้การออกกำลังกายและเล่นกีฬาเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม ได้ผลดี

การมีเจตคติที่ดีต่อการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาของเด็กและเยาวชนจะเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนพลศึกษาซึ่งมีจุดหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย คือ ให้มีสมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness) ที่ดี สามารถทำกิจกรรมที่ใช้แรงกายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย (Motor Skill) รวมถึงทักษะกีฬา (Sport Skill) ด้านอารมณ์ (Affective) คือ ให้มีความสนุกสนาน มีเจตคติที่ดีต่อการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา เกิดเป็นค่านิยมในการ

ออกกำลังกายเป็นประจำ ด้านสังคม (Social) คือ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น น้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย การทำงานร่วมกัน การรู้จักปฏิบัติตามหน้าที่ของตนและการเคารพในสิทธิของผู้อื่น เป็นต้น ด้านสติปัญญา (Cognitive) คือ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงาน และการเปลี่ยนแปลงการทำงานของระบบต่าง ๆ ของร่างกาย การดูแลรักษาสุขภาพ การวิเคราะห์สภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ตลอดจนการประยุกต์ใช้หลักความรู้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพ จุดมุ่งหมายของพลศึกษาดังกล่าวนอกจากจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพแล้ว ยังเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาสู่การเล่นกีฬาเพื่อการแข่งขัน สำหรับผู้ที่มีความสามารถและความสนใจด้วย

ผู้เล่นกีฬาเพื่อการแข่งขันจะมีจำนวนมากขึ้นขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เล่นกีฬาเพื่อมวลชน ยิ่งมีการส่งเสริมกีฬาเพื่อมวลชนมากเพียงใด ก็ทำให้ผู้เล่นกีฬาเพื่อการแข่งขันมากขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่คุณภาพของกีฬาเพื่อการแข่งขันจะขึ้นอยู่กับการส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ทั้งจำนวนและคุณภาพของกีฬาเพื่อการแข่งขันจะส่งผลต่อจำนวน และคุณภาพของกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (Sport for Excellence) ถ้าผู้เล่นกีฬาเพื่อการแข่งขันมีจำนวนมากแต่คุณภาพไม่ดีก็จะส่งผลให้ทั้งจำนวนและคุณภาพของกีฬาเพื่อความเป็นเลิศต่ำลง ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้เล่นกีฬาเพื่อความเป็นเลิศมีจำนวนน้อยแต่มีคุณภาพสูงก็จะส่งผลให้จำนวนผู้เล่นกีฬาเพื่อความเป็นเลิศน้อยลงไปด้วย แม้ว่าคุณภาพจะไม่ต่ำลง ดังนั้น การที่จะส่งเสริมกีฬาเพื่อความเป็นเลิศจึงต้องมีการส่งเสริมการพลศึกษาและการประยุกต์ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อพัฒนาคุณภาพของกีฬาเพื่อการแข่งขันด้วย นอกเหนือไปจากการส่งเสริมกีฬาเพื่อมวลชน

## สังคมวิทยาการกีฬา

### ความหมายของสังคมวิทยาการกีฬา

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ได้ให้คำนิยามสังคมวิทยาไว้ว่า “เป็นวิทยาศาสตร์ที่มุ่งจะศึกษาพฤติกรรมทางสังคมเพื่อที่จะสามารถอธิบายเหตุและผลของพฤติกรรมนั้น” สอดคล้องกับ ทิตยา สุวรรณขุ (2527, หน้า 35 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 151) กล่าวว่าพฤติกรรมทางสังคม หมายถึง บรรดากระบวนการประเพณีปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ นั่นคือ การมีปฏิริยาทางสังคมนั่นเอง ความสัมพันธ์ของมนุษย์อย่างเป็นระบบที่เรียกว่า ระบบสังคม ดังกล่าวแล้วย่อมประกอบด้วยพฤติกรรมหรือการกระทำ หรือปฏิริยาทางสังคมต่าง ๆ มากมายของมนุษย์ที่อยู่ในระบบสังคมเดียวกัน รวมถึงพฤติกรรมข้ามและระหว่างระบบสังคมด้วย การประเพณีปฏิบัติดังกล่าวมานี้จะมีแบบฉบับหรือกระบวนการของพฤติกรรมเป็นรูปแบบที่ชัดเจนแตกต่างกันไป ตัวอย่างเช่น การที่นักกีฬาวิ่งออกมาเข้าแถวเคารพคนดูก่อน

การแข่งขันนั้น นักสังคมวิทยาไม่ได้สนใจว่าการวิ่งออกมาเข้าแถวเคารพคนดูจะใช้กำลังไปที่เคลอร์ แต่จะสนใจว่าความสัมพันธ์ระหว่างนักกีฬากับคนดูนั้นเป็นอย่างไร ทำไมจึงต้องแสดงความเคารพ นอกจากนี้ทำไมนักกีฬาไทยนิยมทำแบบนี้ ขณะที่นักกีฬาในหลาย ๆ ประเทศอาจจะไม่นิยมทำกัน

### วัตถุประสงค์ของสังคมวิทยาการกีฬา

ซัสซีย์ โกมารทัต (2536, หน้า 135) ได้สรุปวัตถุประสงค์หลักของสังคมวิทยาการกีฬาไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทำความเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างกีฬากับหน่วยสังคมพื้นฐาน เช่น ปัจเจกบุคคล กลุ่ม สถาบัน สังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น
2. เพื่อศึกษาทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างกีฬาและแง่มุมต่าง ๆ ของชีวิตสังคม หรือระบบสังคม เช่น ครอบครัว การศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ สื่อมวลชนและศาสนา เป็นต้น
3. เพื่อศึกษาทำความเข้าใจในเรื่อง องค์การสังคม พฤติกรรมกลุ่มและแบบแผนการติดต่อ กับสังคมที่ปรากฏในการกีฬาทุกประเภท
4. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจในเรื่อง ปัจจัยทางวัฒนธรรม โครงสร้างและสถานการณ์ ที่มีผลกระทบต่อกีฬาและประสบการณ์กีฬา
5. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจในเรื่อง กระบวนการสังคมที่เกิดขึ้นร่วมกับการกีฬา เช่น การขัดเกลาทางสังคม การแข่งขัน การร่วมมือ ความขัดแย้ง การแบ่งชนชั้นและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นต้น

### ลักษณะของสังคมวิทยาการกีฬา

Theodoson and Theodoson (1969, p. 401 อ้างถึงใน ซัสซีย์ โกมารทัต, 2536, หน้า 153) กล่าวว่า สังคมวิทยาจะศึกษากระบวนการและแบบแผนของปัจเจกบุคคลกับปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม รูปแบบการจัดการของกลุ่มสังคม ความสัมพันธ์ของกลุ่มสังคมและอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อ พฤติกรรมกลุ่มปัจเจกบุคคล สังคมวิทยาจะมุ่งเน้นทำความเข้าใจในเรื่องของกลุ่มเป็นหลัก ตลอดจน ปัจจัยต่าง ๆ ของพฤติกรรมมนุษย์โดยอาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบสังคมระบบใดก็ได้ รวมทั้ง กลุ่มขนาดเล็ก หรือแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งขององค์กรในสังคม หรือพฤติกรรมสังคม นักสังคมวิทยา มุ่งแสวงหาความจริงทางวิทยาศาสตร์ที่จะช่วยอธิบายพฤติกรรมสังคม ซึ่งจะช่วยให้สามารถ ทำนายหรือกำหนดสภาพสังคมต่อไปได้ หรือนำมาใช้ในการแก้ไข หรือให้ความกระจ่างเรื่อง พฤติกรรมสังคมได้ด้วย

สรุปว่า สังคมวิทยาการกีฬา (Sport Sociology) เป็นศาสตร์ประยุกต์ที่นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการทางสังคมในบริบทของการกีฬา เพื่อให้ผู้ที่ศึกษาได้เข้าใจปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวนักกีฬา ผู้ฝึกกีฬา ผู้ดูกีฬา ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งเป็นการศึกษา ทั้งระบบของสังคมและกีฬาที่มีความเกี่ยวข้องกัน

### มุมมองทางสังคมวิทยาการศึกษา (Sociological Perspective of Sports)

เป็นการมองปัญหาหรือการตัดสินใจสถานการณ์ทางการศึกษา ตามทัศนะหรือมุมมองทางสังคมวิทยา โดยการมองกว้างหลายแง่มุมและมองความสัมพันธ์ของแง่มุมเหล่านั้นอย่างปราศจากอคติภายใต้แนวคิดที่เกี่ยวกับการศึกษา มุมมองทางสังคมวิทยาการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. กีฬาไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมพลศึกษา แต่เป็นกิจกรรมทางสังคมอีกด้วย
2. กีฬาเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม
3. ปรากฏการณ์ทางกีฬาเป็นการอธิบายสังคมและวัฒนธรรม
4. ความหลากหลายทางกีฬาพัฒนาไปสู่ความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม บรรทัดฐาน

คุณค่าและภาษา

5. ตัวแปรทางด้านสังคมวิทยาเช่น อายุ เพศ อาชีพ การศึกษา สภาพแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมและชมกีฬา

### องค์ประกอบทางสังคมที่มีผลต่อการกีฬา

สังคม ครอบครัว ชุมชนหรือสังคมกับกีฬาไม่อาจแยกจากกันได้ เพราะกีฬาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่เป็นตัวผลักดันให้สังคมขับเคลื่อน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจเรื่องกระบวนการทางสังคมและองค์ประกอบทางสังคมที่เกิดขึ้นและมีความสัมพันธ์ หรือมีผลต่อการกีฬาเพื่อผลักดันกลไกทางสังคมไปสู่การพัฒนาในองค์รวมอย่างยั่งยืนต่อไป โดยพิจารณาตามองค์ประกอบดังนี้

### กีฬาในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม (Sport as a Social Phenomenon)

Loy, McPherson and Kenyon (1978, p. 3 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 156)

กล่าวว่ากีฬา ได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งทางสังคมในปัจจุบัน มีรูปแบบต่าง ๆ มีความสลับซับซ้อน ก่อให้เกิดทั้งผลดีและไม่ดี กีฬาเข้าไปเกี่ยวข้องกับสายใยกลไกต่าง ๆ ของสังคมแทบทุกระดับทุกระบบ กีฬามีความสำคัญต่อสังคมกลุ่มต่าง ๆ มากน้อยระดับใด ลักษณะของกีฬาที่นักสังคมวิทยาจัดแบ่งระดับไว้ 4 ระดับ คือ

1. กีฬาในฐานะที่เป็นเกม (Sport as a Game Occurrence)
2. กีฬาในฐานะที่เป็นเกมจัดระเบียบ (Sport as an Institutional Game)
3. กีฬาในฐานะที่เป็นสถาบันสังคม (Sport as a Social Institution)
4. กีฬาในฐานะที่เป็นรูปแบบของการเข้าพัวพันทางสังคม (Sport as a Form of Social

Involvement)

### กีฬากับทฤษฎีทางสังคม (Sport and Social Theory)

Leonard (1984, p. 14 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 156) พฤติกรรมกีฬาในสังคมและปัญหาพฤติกรรมทางกีฬากับสังคมที่ปรากฏและดำรงอยู่ขณะนี้ล้วนแต่เป็นคำถามที่สามารถแสวงหาคำตอบโดยวิธีทางวิทยาศาสตร์สังคมได้ทั้งสิ้น โดยทั่วไปคำอธิบายของปรากฏการณ์หนึ่ง ๆ มักจะเกี่ยวเนื่องกับทฤษฎีทางสังคมของปรากฏการณ์นั้น ๆ ซึ่งหัวข้อนี้จะมุ่งเน้นศึกษาความรู้พื้นฐานของทฤษฎีทางสังคมวิทยา โดยเฉพาะทฤษฎีที่สามารถนำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์และพฤติกรรมทางการกีฬาได้ดี และเป็นที่ยอมรับกัน คือ ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ (Structural Functional Theory) และทฤษฎีการขัดแย้ง (Conflict Theory)

### กีฬากับองค์การทางสังคม (Sport and Social Organization)

Blau and Scott (1962, p. 2 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 157) กล่าวว่าอิทธิพลทั้งหมดของสภาพสังคมที่มีต่อพฤติกรรมมนุษย์ อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ โครงสร้างของความสัมพันธ์ในกลุ่มหรือการรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือโครงสร้างสังคม เช่น ข่ายงานของความสัมพันธ์ทางสังคมที่คนเข้ามารวมหมู่กันและความคิด ความเชื่อหรือมุมมองทั่วไปที่สมาชิกของสังคมมีส่วนร่วมกัน อันเปรียบเหมือนสำเนาแผนการพฤติกรรมของคน เช่น วัฒนธรรม เป็นต้น

### การเข้าพัวพันทางการกีฬา (Sport Involvement)

McCall and Simon (1966, p. 11 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 158) กล่าวถึงนักสังคมวิทยาการกีฬาจะมุ่งเน้นวิเคราะห์ ถึงการเข้าพัวพันทางการกีฬาของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในสังคม โดยจะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ความหมายของการเข้าพัวพันทางการกีฬา ซึ่งจะแตกต่างกับความหมายของการเข้าร่วมในการกีฬา (Sport Participation) นอกจากนี้จะวิเคราะห์ถึงชนิดของการเข้าพัวพันทางการกีฬา ทั้งในแง่ของการเข้าพัวพันขั้นปฐมภูมิ (Primary Sport Involvement) ได้แก่ การเข้าร่วมเล่นสัมผัสกับกีฬาโดยตรง เช่น ผู้เล่น ผู้แข่งขัน นักกีฬา และในแง่ของการเข้าพัวพันขั้นทุติยภูมิ (Secondary Sport) ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องกับกีฬาโดยไม่ได้เข้าร่วมเล่นสัมผัสกับกีฬาโดยตรง เช่น ผู้ผลิตทางการกีฬาและผู้บริโภคทางการกีฬา เป็นต้น

### กีฬากับการจัดเกลาทางสังคม (Sport and Socialization)

Elkin (1960 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 158) ให้ความหมายการจัดเกลาทางสังคม คือ กระบวนการที่คนเรียนรู้วิถีชีวิตของสังคมหรือกลุ่มสังคมบางกลุ่มเพื่อที่จะอยู่ร่วมกันและทำหน้าที่ในกลุ่มสังคมนั้น หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะทำให้คนสามารถสวมบทบาทที่พึงปรารถนาในสังคมนั้นได้ Loy, McPherson and Kenyon (1978, p. 216) กล่าวถึงการจัดเกลาทางสังคม 2 ลักษณะ คือ การจัดเกลาทางสังคมเข้าสู่การกีฬา (Socialization into Sport) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับคำถามที่ว่าใครเข้าร่วมในการกีฬา พวกเขาเรียนรู้บทบาททางกีฬาได้อย่างไร พวกเขาเรียนรู้บทบาททางกีฬาในช่วงเวลาไหน และองค์ประกอบทางสังคมอะไรบ้างที่มีอิทธิพล

ต่อการเรียนรู้บทบาททางการศึกษา เป็นต้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีบทบาทสังคมและระบบสังคม (Social Role and Social System Approach) และการจัดกลาทางสังคมผ่านการศึกษา (Socialization Via Sport) ซึ่งจะมุ่งพิจารณาระดับที่ทักษะ ลักษณะ คุณค่า ทักษะคติ ความรู้ อุปนิสัยที่คนได้รับจากการเรียนรู้ในระบบสังคมกีฬาว่าจะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์สังคมอื่น ๆ ได้มากน้อยเพียงใด

#### กีฬากับวัฒนธรรม (Sport and Culture)

Cuber (1967 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 159) กล่าวถึงวัฒนธรรมว่าเป็นแบบแผนพฤติกรรมและผลผลิตของพฤติกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดมา ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ รวมถึงทัศนคติ ค่านิยม ความรู้และวัตถุต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมกันและถ่ายทอดไปให้กัน และกัน วัฒนธรรมอาจแบ่งออกได้เป็น วัฒนธรรมวัตถุ (Material Culture) ได้แก่สิ่งของที่จับต้องได้ เช่น สนามแข่งขันกีฬา สระว่ายน้ำ ลูกบาสเกตบอล ไม้ตีเทนนิส คาช่าช ไม้สอกกี เครื่องแต่งกาย ถุงมือ แว่นดำน้ำ สกอร์บอร์ด เป็นต้น วัฒนธรรมไม่ใช่วัตถุ (Nonmaterial Culture) หรือวัฒนธรรมทางความคิด (Ideational Culture) ประกอบด้วยสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ค่านิยม ทัศนคติ บรรทัดฐาน และความเชื่อ เป็นต้น

#### กีฬากับการจัดช่วงชั้นทางสังคม (Sport and Social Stratification)

ชัชชัย โกมารทัต (2536, หน้า 159) กล่าวว่า การจัดช่วงชั้นทางสังคมเป็นการจัดระเบียบกลุ่มสังคม เช่น กลุ่มเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ หรือการแบ่งสังคมออกเป็นชั้น ๆ เช่น ชนชั้นทางสังคมที่มีฐานอำนาจ สิทธิพิเศษ เชื้อเสียงและความร่ำรวยไม่เท่าเทียมกัน เป็นต้น การแบ่งช่วงชั้นทางสังคมในกีฬาเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมสังคมที่มีอยู่ทั่วไปเกิดขึ้นทั้งในและระหว่างกีฬา กีฬาบางอย่างจัดเป็นกีฬาหลัก เช่น บาสเกตบอลและฟุตบอลในขณะที่บางอย่างเป็นกีฬาย่อย เช่น ตะกร้อข้ามคาช่าช ลาครีอส เป็นต้น และแม้กระทั่งกีฬาประเภทเดียวกันก็ยังมีสภาพแตกต่างกัน เช่น ยูโดมีการแยกชั้นด้วยสายเข็มขัดสูงต่ำ มวยมีประเภทน้ำหนักที่แตกต่างกัน ฟุตบอลผู้เล่นกองหลังคูมีศักดิ์ศรีน้อยกว่าผู้เล่นกองหน้า นักมวยจึงมักมีพื้นฐานทางฐานะเศรษฐกิจและระดับชั้นทางสังคมที่ต่ำกว่านักกีฬาอาชีพ บางชมรมกีฬากลับเป็นแหล่งรวบรวมของคนระดับต่ำในสังคม คนผิวดำจำนวนไม่น้อยที่มีชื่อเสียงในกีฬาหลายประเภท แต่ในทางตรงกันข้ามกีฬาอีกประเภท คนผิวดำแทบไม่มีชื่อปรากฏอยู่ในทำเนียบกีฬาชั้นยอดเลย

#### กีฬากับการเคลื่อนที่ทางสังคม (Sport and Social Mobility)

Coakley (1986, p. 281 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 160) กล่าวว่า การเคลื่อนที่ทางสังคม หมายถึง สถานะการเปลี่ยนแปลงสถานะทางสังคมของบุคคลในทางที่สูงขึ้นหรือต่ำลง สังคมโดยทั่วไปมีความเชื่อว่า การเข้าร่วมในกีฬาอย่างจริงจังจะช่วยให้เกิด

การเคลื่อนที่ทางสังคมในแนวที่สูงขึ้นได้ ความเชื่อนี้มี 2 รูปแบบ คือ แบบแรก คิดว่าการเข้าร่วมกีฬาอย่างจริงจังจะเป็นหนทางนำไปสู่ความก้าวหน้าทางอาชีพนอกวงการกีฬา และแบบที่สอง คือ ตัวกีฬาเองจะทำให้ผู้เข้าร่วมมีโอกาสและทางก้าวหน้าในวงการกีฬาเป็นผู้มีชื่อเสียงได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งผลที่ตามมาก็คือความมั่งมีเงินทองนั่นเอง การเคลื่อนที่ทางสังคมอาจพิจารณาได้ 2 ประเภท คือ การเคลื่อนที่ทางสังคมระหว่างยุค (Intergenerational Mobility) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่เกิดขึ้นจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งในครอบครัวเดียวกันและประเภทที่สองคือ การเคลื่อนที่ทางสังคมในยุคเดียวกัน (Intragenerational Mobility) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของคน ๆ เดียวกัน มีองค์ประกอบมากมายหลายประการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของกีฬากับการเคลื่อนที่ทางสังคม

#### กีฬากับการเบี่ยงเบนทางสังคม (Sport and Social Deviance)

Leonard (1980, p. 108 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 161) กล่าวว่า การเบี่ยงเบน คือ ความคิด การกระทำหรือความรู้สึกที่ขัดแย้งกับมาตรฐานหรือความมุ่งหมายของสังคม บางครั้งเราเรียกว่า ความประพฤติในลักษณะแหวกกฎเกณฑ์นั่นเอง การเบี่ยงเบนทางสังคม (Social Deviance) เป็นแนวความคิดอย่างกว้าง ๆ ที่รวมเอาการ โกง อาชญากรรม การประพฤติผิด เรื่องเพศ มารยาท จริยธรรมหรือแม้แต่ในทางจิตที่สุดอย่างเช่น การเป็นอัจฉริยะและการเป็นคนดีราวกับพระเจ้า การเบี่ยงเบนทางสังคมในการกีฬาเหมือนกับปรากฏการณ์อื่น ๆ ทางสังคม ที่มีสาเหตุหลากหลายประการ นักสังคมวิทยาการกีฬาจะให้ความสนใจไปที่ลักษณะและความรุนแรงของอาชกรรมเบี่ยงเบนทางการกีฬาในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนสาเหตุอันเนื่องมาจากการประกอบไต่ป้างทางสังคมที่อิทธิพลก่อให้เกิดความเบี่ยงเบนทางกีฬานั้น ๆ นอกจากนี้ยังมุ่งความสนใจไปที่ผลกระทบของการเบี่ยงเบนทางกีฬานั้น ๆ ว่า มีผลกระทบอย่างไรต่อสังคมส่วนรวมและต่อสังคมกีฬาเองบ้าง นักสังคมวิทยาการกีฬาเสนอแนะทฤษฎีอันอโนมิกของเมอร์ตัน (Merton's Anomie Theory) ซึ่งคาดว่าจะช่วยอธิบายปรากฏการณ์เบี่ยงเบนทางสังคมกีฬาได้แต่ก็ยังมีทฤษฎีอื่นที่น่าสนใจและน่าติดตามศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ของการเบี่ยงเบนทางสังคมกีฬาต่าง ๆ ได้

#### กีฬากับเพศ (Sport and Gender)

Leonard (1984, p. 207 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 162) กล่าวว่า มนุษย์เรียนรู้วิธีการที่จะเติบโตเป็นเด็กชายเด็กหญิง เป็นผู้ชายและผู้หญิงที่เหมาะสม โดยผ่านการจัดเกลาทางสังคมทางเพศ (Gender Socialization) ภาพพจน์ตามประเพณีของสิ่งที่ผู้หญิงควรจะเป็นกับสิ่งที่ผู้ชายควรจะเป็นนั้น จากอดีตเป็นต้นมาจะแตกต่างกัน โดยสิ้นเชิงการแบ่งแยกคน



ตามเพศ (Gender Stratification) ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางเพศในกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึง การกีฬา การจัดระเบียบสังคมทางกีฬา (Social Organization of Sport) มีผลกระทบต่อความคิด ที่เกี่ยวกับผู้ชายและผู้หญิงในสังคม โดยปกติกีฬา มักทำหน้าที่ในฐานะพิธีกรรมที่แสดงความเป็น ลึกผู้ชาย ถูกจัดให้เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับร่างกายของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง การจัดระเบียบนี้ ทำให้เน้นภาพพจน์ทางวัฒนธรรมที่ว่า ผู้หญิงเป็นประชาชนชั้นสอง ชั้นรองลงมาจากผู้ชาย ในยุคสมัยปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงบทบาททางเพศ การเปลี่ยนแปลงสถานภาพ ตำแหน่งของ ผู้หญิงในองค์กรต่าง ๆ ของสังคม ความพยายามที่จะพัฒนาความเป็นผู้หญิงให้เท่าเทียมกับผู้ชาย มีมากขึ้นความตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลและผลกระทบ โดยตรงต่อกิจกรรมกีฬา และองค์การกีฬา

#### **กีฬากับการศึกษา (Sport and Education)**

Snyder and Spreitzer (1981, p. 119 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 163) กล่าวว่า ปกติแล้วเรามักจะพูดถึงเรื่องของการศึกษาควบคู่ไปกับคำว่า การจัดเวลาทางสังคม ซึ่งหมายถึงการประสานบรรทัดฐาน ค่านิยม และทักษะของสังคมเข้าด้วยกัน อันจะทำให้ปัจเจก บุคคลสามารถทำหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมได้มีประสิทธิภาพ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ ของสถาบันการศึกษา เช่น โรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ กีฬาและกิจกรรมทางกายในรูปแบบพลศึกษาจัดเป็นกิจกรรมและวิชาในระบบการศึกษาที่สังคม ยอมรับว่ามีความสำคัญในกระบวนการ จัดเวลาทางสังคมของโรงเรียน

#### **กีฬากับเศรษฐกิจ (Sport and Economics)**

Gilbert (1972 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 163) ได้แบ่งระดับของกีฬา โดยพิจารณาจากโอกาสที่จะสัมพันธ์กับเศรษฐกิจไว้ 3 ระดับ คือ กีฬาในระดับไม่เป็นทางการ (Informal Sport) กีฬาที่มีการจัดระบบองค์การ (Organized Sport) และกีฬาวิสาหกิจ (Corporate Sport) ซึ่งระดับสุดท้ายนี้จะมีส่วนสัมพันธ์กับเศรษฐกิจมากที่สุดเพราะรูปแบบกีฬาวิสาหกิจ จะออกมาในเชิงธุรกิจผู้เกี่ยวข้องจะมีแรงจูงใจภายนอก (Extrinsically Motivated) สูงมาก นอกจากนี้ยังมุ่งอภิปรายให้เห็นชัดเจนในเรื่องการอุตสาหกรรมกับการกีฬา (Industry and Sport)

#### **กีฬากับการสื่อสารมวลชน (Sport and the Mass Media)**

McPherson (1975, pp. 239-275 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 164) กล่าวถึง การสื่อสารมวลชน หรือผลผลิตของการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เป็นรูปแบบ การสื่อสารที่ถ่ายทอดข้อความ ผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ไปสู่ผู้ดู ฟัง อ่าน ในที่ต่าง ๆ ศัพท์คำนี้ มักจะใช้กับการกระจายเสียงทางวิทยุถ่ายทอดทางโทรทัศน์ ข่าวในหนังสือพิมพ์และภาพยนตร์ เป็นต้น การสื่อสารมวลชนเป็นกระบวนการทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีอิทธิพลและทั้งได้รับ อิทธิพลจากกีฬาซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารมวลชนกับการกีฬาจะเป็นไปในลักษณะเกื้อกูล

กันบทบาท การเป็นผู้บริโภคกีฬา (Sport Consumer) ทั้งทางตรง (Direct Consumer) และทางอ้อม (Indirect Consumer) เพื่อแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องระหว่างวัฒนธรรมที่เป็นที่นิยมกับการกีฬา

### กีฬากับการเมือง (Sport and Politics)

Eitzen and Sage (1987, pp. 143-144 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 164) กล่าวว่า กีฬาและการเมืองมีความเกี่ยวข้องกันในหลาย ๆ แง่มุม อีกทั้งยังมีกลไกที่ประสานกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ด้วยซึ่งมีเหตุผลที่สำคัญ คือ กีฬาเป็นองค์กรทางสังคมที่มีการขับเคี่ยวแข่งขันกันเพื่อแสดงถึงความมั่นคงขององค์กรทางสังคมของตน การชนะหรือแพ้สำหรับทีมกีฬาแสดงให้เห็นคุณค่าขององค์กรที่เป็นเจ้าของทีมนั้น กระบวนการภายในองค์กรสังคมกีฬา มีเรื่องของอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้องผู้ทำหน้าที่ปกครององค์กรกีฬามักจะมีความผูกพันอยู่กับการรักษาอำนาจทางองค์กรกีฬาของตนไว้จนบางครั้งกลายเป็นว่าสนใจที่จะรักษาอำนาจหรือเพิ่มอำนาจมากกว่าสนใจจะยึดมั่นในอุดมการณ์ขององค์กรกีฬานั้น และรัฐออกกฎหมายผ่านทางฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อดูแล กำกับและควบคุมการกีฬามือถือของรัฐทำหน้าที่ให้การกีฬาเป็นไปตามกฎหมาย เป็นต้น

### กีฬากับศาสนา (Sport and Religion)

Sage (1981, p. 147 อ้างถึงใน ชัชชัย โกมารทัต, 2536, หน้า 165) กล่าวว่า พลังและอิทธิพลของกีฬาได้เพิ่มขึ้นอย่างมากมา ในขณะศาสนาและการไปวัดได้ลดความสำคัญ ความสนใจและการยอมรับลดลงมาก กีฬามีลักษณะหลาย ๆ อย่างที่คล้ายคลึงกับศาสนา เช่น รูปแบบ ค่านิยม การยอมรับ การบูชา ความคลั่งไคล้ เจริญใจ ข้อปฏิบัติและอื่น ๆ

สรุปได้ว่า การกีฬาเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตมนุษย์มากขึ้นพอ ๆ กับการที่มนุษย์ต้องนำองค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมมาใช้เป็นตัวกำหนดคนโยบาย แผนงาน หรือทิศทางการพัฒนา การกีฬาให้เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ของกลุ่มคนในสังคมมากขึ้น เช่น ความนิยมในกีฬา การเล่นกีฬา การเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาที่อาจต้องคำนึงถึงธุรกิจของสังคมในวัฒนธรรมยุคนั้น ๆ ด้วย

## รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

### ความหมายของรูปแบบ

นักวิชาการต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของรูปแบบทั้งในลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน ซึ่งพอที่จะสรุปความหมายของรูปแบบได้ดังนี้

1. พจนานุกรม Contemporary English ของ Longman Dictionary of Contemporary English (1987, p. 668) ให้ความหมายของรูปแบบไว้ 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1.1 รูปแบบ หมายถึง สื่อซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของของจริง ความหมายตรงนี้ตรงกับภาษาไทยว่า แบบจำลอง เช่น แบบจำลองเรือดำน้ำ เป็นต้น

1.2 รูปแบบ หมายถึง สิ่งของหรือคนที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง เช่น ครูต้นแบบ นักเดินแบบ เป็นต้น

1.3 รูปแบบ หมายถึง แบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์รุ่น 864x เป็นต้น

2. รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ นักวิชาการที่ให้ความหมายของรูปแบบในลักษณะนี้ได้แก่ เสรี ชัคแซม (2538, หน้า 3), อุทุมพร จามรมาน (2541, หน้า 22) Bardo and Hartman (1982, p. 70), Good (1973), Keeves (1988, p. 559), Willer (1967, p. 15)

จากความหมายของรูปแบบที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่ารูปแบบมีสองลักษณะ คือ รูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่ป็นรูปธรรม และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่ป็นนามธรรม ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่ Tosi and Carroll (1982, p. 163) กล่าวไว้ว่า รูปแบบเป็นนามธรรมของจริงหรือภาพจำลองของสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่รูปแบบอย่างง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนมาก ๆ และมีทั้งรูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) ที่แบบจำลองวัตถุ เช่น แบบจำลองหอสมุดแห่งชาติ แบบจำลองเครื่องบินขับไล่เอฟ 16 เป็นต้น

### ประเภทของรูปแบบ

นักวิชาการต่าง ๆ ได้แบ่งประเภทของรูปแบบไว้หลายลักษณะซึ่งแตกต่างกันไป เช่น Keeves (1988, pp. 561-565 cited in Sallis, 2002) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์เอาไว้ 4 ประเภท คือ

1. Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปมัยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบเทียบกับน้ำที่เป็ดออกจากถัง ดังนั้น นักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น

2. Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ

3. Mathmatical Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบประเภทย่นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

4. Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และหลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดามารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน และระดับสติปัญญาของเด็ก เป็นต้น

#### องค์ประกอบของรูปแบบ

Bardo and Hartman (1982) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า การที่จะระบุว่ารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจะต้องประกอบด้วย รายละเอียดอย่างน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา ส่วนการกำหนดองค์ประกอบรูปแบบในการศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดองค์การและการบริหารจัดการ (The Model of Organization and Management) ตามแนวคิดของ Brown Moberg ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) และประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อม (Environment)
2. เทคโนโลยี (Technology)
3. โครงสร้าง (Structure)
4. กระบวนการจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)

โดยสรุปแล้วในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่เรา กำลังศึกษา หรือจะออกแนวคิด ทฤษฎีและหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้น ๆ เป็นหลัก

#### การพัฒนารูปแบบ

Keeves (1988, p. 560 cited in Sallis, 2002) ได้กล่าวถึงหลักการอย่างกว้าง ๆ เพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ คือ

1. รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (ของตัวแปร) มากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วยต้นของการพัฒนารูปแบบ
2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
3. รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. นอกจากคุณสมบัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบพบว่า การพัฒนารูปแบบนั้นอาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออกเป็นตอน ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (Construct) และการหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ Willer (1967, p. 83) ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ

#### การตรวจสอบรูปแบบ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบ หรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธีซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณ ใช้เทคนิคทางสถิติ ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่าง (อุทุมพร จามรมาน, 2541, หน้า 23) คือ

1. การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง เหตุผลระหว่างตัวแปร
2. การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งการประมาณค่านี้สามารถประมาณข้ามกาลเวลา กลุ่มตัวอย่างหรือสถานที่ได้ (Across Time, Samples, Sites) หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชาชนก็ได้ โดยผลการตรวจสอบนำไปสู่คำตอบ 2 ข้อ คือ

##### 2.1 การสร้างรูปแบบใหม่ หรือ

##### 2.2 การปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบเดิม

Eisner (1976, pp. 192-193) ได้เสนอแนวคิดการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-Based Model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive Model) หรือกระบวนการตัดสินใจ (Decision Making Model) แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้นในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ ผู้เล่นในเรื่องนั้นจริง ๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้เฉพาะสาขานั้น ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีคุณพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. เป็นรูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัตราสั้ย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

ทั้งนี้ การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่เชื่อถือ (High Credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการบริหารจัดการศึกษาเพื่อมวลชนในมหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมศึกษาเพื่อมวลชน ผู้ที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐพิจารณาการนำรูปแบบที่ได้ไปใช้ปฏิบัติ และผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยประชุมสัมมนาวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะรูปแบบตามหลักการของทฤษฎีและหลักวิชาการ เนื่องจากว่ารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อมวลชนในมหาวิทยาลัยเป็นแนวคิดใหม่ และยังไม่รูปแบบการจัดการที่เหมาะสม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการวิเคราะห์วิจารณ์ได้อย่างลึกซึ้ง

## การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique Research)

### ประวัติความเป็นมา

เดลฟาย (Delphi) เป็นชื่อของสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ในสมัยกรีกโบราณและเป็นที่อยู่ของเทพพยากรณ์ ซึ่งมีความหมายในการทำนายอนาคตหรือเหตุการณ์สำคัญได้ คำว่า “เดลฟาย” จึงถูกนำมาใช้เป็นชื่อของเทคนิคการวิจัยที่ใช้ทำนายเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือความเป็นไปได้ในอนาคต โดยอาศัยความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน (Consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (จุมพล พุนภทธีวิน, 2530, หน้า 24-36; ประยูร ศรีประสาธน์, 2523, หน้า 49-50)

เทคนิคเดลฟายได้เริ่มอย่างมีระบบในปี ค.ศ. 1952 แต่ได้ถูกปิดเป็นความลับมาตลอด เนื่องจากกองทัพอากาศอเมริกกันใช้เทคนิคนี้ในการศึกษาและวิจัยสิ่งต่าง ๆ ต่อมาได้มีการพัฒนาและเปิดเผยเป็นครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1962 โดย โอลาฟ เฮลเมอร์ (Olaf Hemer) และนอร์แมน คัลลีย์ (Norman Dalkey) ซึ่งทั้งคู่เป็นนักวิจัยของบริษัทแรนด์ (Rand Cooreration) ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เขียนบทความเรื่อง “An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Experts” ลงในวารสาร Management Science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนเมษายน 1997 ซึ่งทำให้เกิดเทคนิคเดลฟายแพร่หลายไปอย่างกว้างขวางมาก ดังจะเห็นได้ว่าในปี ค.ศ. 1972 ได้มีการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ประมาณ 1,000 เรื่อง (ชนินฐา วิทยาอนุมาส, 2530, หน้า 24)

#### ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

Ducanis (1970, p. 1) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายไว้ว่า “เป็นการทำนายเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะเป็นไปได้ในอนาคต เทคนิคนี้มุ่งที่จะลดผลกระทบหรืออิทธิพลจากบุคคลอื่นในกรณีที่ต้องมีการเผชิญหน้ากัน ขณะเดียวกันก็เป็นการลดผลกระทบทางด้านความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยกันด้วย”

ประยูร ศรีประสาธน์ (2523, หน้า 49) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟาย โดยสรุปว่า “เทคนิคเดลฟาย คือ ขบวนการที่จะเสาะแสวงหาความคิดเห็นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคนเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตในเรื่องเกี่ยวกับเวลา ปริมาณ และ/ หรือสภาพการณ์ ที่ต้องการให้เป็นทั้งนี้ โดยใช้วิธีการเสาะหาความคิดเห็นด้วยการใช้แบบสอบถามแทนการเรียกประชุม”

Judd (1971, p. 2) กล่าวถึงการวิจัยแบบเดลฟายว่า “เมื่อใดก็ตามที่ต้องการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือเมื่อใดก็ตามที่เห็นว่าความสอดคล้องต่อเนื่องกันระหว่างเป้าหมาย (Goal) และวัตถุประสงค์ (Objective) เป็นสิ่งที่สำคัญแล้ว เมื่อนั้นควรใช้เทคนิคเดลฟาย และในด้านการศึกษานั้นเทคนิคเดลฟายยังอาจใช้ประโยชน์ในการหาค่านิยมที่สอดคล้องต้องกันในการประเมินผลสิ่งใด ๆ”

ความหมายของเทคนิคเดลฟายโดยสรุป หมายถึง วิธีการรวบรวมคำตอบหรือความคิดเห็นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะเป็นไปได้ในอนาคต โดยมุ่งลดผลกระทบทางด้านความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

#### คุณลักษณะของเทคนิคเดลฟาย

ลักษณะสำคัญของเทคนิคเดลฟาย มีดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระโดยไม่ให้ความคิดเห็นของผู้อื่นมีอิทธิพลหรือมีผลกระทบต่อการพิจารณาตัดสินใจของตน เพราะผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไม่ทราบว่าใครบ้างที่ถูกเลือกเข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้เพราะไม่มีการเปิดเผยชื่อผู้เชี่ยวชาญ

2. เป็นการเสาะแสวงหาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบสอบถาม ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญทุกคนจึงจำเป็นต้องตอบแบบสอบถามครบทุกชั้นตอน

3. การตอบแบบสอบถามนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีโอกาสที่จะกลั่นกรองความคิดเห็นของตนอย่างละเอียดรอบคอบ และเพื่อให้มั่นใจในการตัดสินใจ จึงมีการถามซ้ำหลายรอบ

4. ความน่าเชื่อถือได้ของคำตอบและความสำเร็จของการวิจัยขึ้นอยู่กับแบบสอบถามและความรอบรู้ของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถาม

5. การใช้สถิติวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยทั่ว ๆ ไป จะใช้สถิติเกี่ยวกับการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และการวัดการกระจาย

ลักษณะของเทคนิคเดลฟายจะคล้ายกับการสำรวจ แต่ต่างกันตรงที่เทคนิคเดลฟายจะส่งคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญตอบหลายรอบ (3 รอบ หรือมากกว่า) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญมีโอกาสพิจารณาคำตอบที่เป็นความคิดเห็นของตนอีกครั้งหนึ่ง ในขณะที่การสำรวจจะไม่มี การป้อนข้อมูลย้อนกลับ จะใช้การส่งคำถามเพียงครั้งเดียว (เกษม บุญอ่อน, 2522, หน้า 27)

#### กระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

กระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ดังนี้

1. ลักษณะของปัญหา เทคนิคเดลฟายได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางและถูกนำไปประยุกต์ใช้สำหรับศึกษาปัญหาต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย ในปี ค.ศ. 1972 ได้มีการวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย ประมาณ 1,000 เรื่อง ซึ่งลักษณะของปัญหาที่จะใช้เทคนิคเดลฟายในการวิจัย มีดังนี้

1.1 เป็นการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

1.2 เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันระหว่างเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสิ่งต่าง ๆ

1.3 เป็นการศึกษาค่านิยมที่สอดคล้องต้องกัน

1.4 เป็นการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.5 เป็นการศึกษาการรับรู้สถานการณ์ปัจจุบัน

#### ผู้เชี่ยวชาญ

เนื่องจากเทคนิคเดลฟายเป็นการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยตรง ดังนั้นการเลือกผู้เชี่ยวชาญจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงดังต่อไปนี้ คือ

1. ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากผลของการวิจัยจะมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เชี่ยวชาญเป็นสำคัญ การเลือกเพื่อให้ได้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความเข้าใจในเรื่องที่จะศึกษาเป็นอย่างดี (Qualified) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยจะต้องกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญไว้ให้ชัดเจนและเหมาะสม



2. จำนวนผู้เชี่ยวชาญ สำหรับจำนวนของผู้เชี่ยวชาญนั้น ไม่ได้มีการกำหนดอย่างแน่นอนว่าจะต้องใช้กี่คนขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นสำคัญ จากการศึกษางานวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย พบว่า จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วม โครงการวิจัยนั้น มีตั้งแต่สิบคนขึ้นไปจนถึงจำนวนเป็นร้อยหรือเป็นพัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วย ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความแตกต่างกันมากก็อาจจะต้องใช้จำนวนผู้เชี่ยวชาญมาก ดังเช่น การวิจัยในประเทศญี่ปุ่น บางครั้งเคยใช้ผู้เชี่ยวชาญถึง 4,000 คน อย่างไรก็ตาม McMillan (1971) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายว่า เมื่อมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมาก

ตารางที่ 1 แสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ (McMillan, 1971)

| จำนวน<br>ผู้เข้าร่วมโครงการ | การลดลงของ<br>ความคลาดเคลื่อน | ความคลาดเคลื่อน<br>ที่ลดลง |
|-----------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| 1-5                         | 1.20 - 0.70                   | 0.50                       |
| 5-9                         | 0.70 - 0.58                   | 0.12                       |
| 9-13                        | 0.58 - 0.54                   | 0.04                       |
| 13-17                       | 0.54 - 0.50                   | 0.04                       |
| 17-21                       | 0.50 - 0.48                   | 0.02                       |
| 21-25                       | 0.48 - 0.46                   | 0.02                       |
| 25-29                       | 0.46 - 0.44                   | 0.02                       |

จากตารางที่ 1 พบว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมโครงการไม่ควรน้อยกว่า 17 คน ดังนั้นการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย จึงจำเป็นต้องเลือกผู้เชี่ยวชาญให้มีจำนวนมากกว่า 17 คน เพราะการวิจัยเท่าที่ผ่านมาพบว่า จะมีผู้เชี่ยวชาญส่วนหนึ่งสูญหายไปในช่วงการทำการวิจัย เนื่องจากไม่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครบทุกราย

3. ความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญ ความเต็มใจของผู้เชี่ยวชาญที่จะเข้าร่วม โครงการวิจัย และการให้ความสำคัญแก่การวิจัยจะทำให้ข้อมูลที่ได้กลับมานั้นมีความถูกต้องตามความเป็นจริง และเชื่อถือได้สูง ดังนั้นผู้วิจัยควรจะต้องคำนึงถึงความเต็มใจ ความตั้งใจ และการยอมเสียสละเวลาของผู้เชี่ยวชาญที่จะให้ความร่วมมือในการวิจัยด้วย

4. การเลือกผู้เชี่ยวชาญ บางครั้งผู้วิจัยอาจมีปัญหาในการเลือกผู้เชี่ยวชาญ เพราะไม่ทราบว่า ใครบ้างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ตนจะศึกษา อาจเริ่มต้น โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือติดต่อสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อจะได้ผู้เชี่ยวชาญจำนวนหนึ่งก่อนจึงให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวนนี้เสนอชื่อผู้ที่คิดว่าเหมาะสมจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในปัญหาที่จะทำการวิจัยต่อไป

#### แบบสอบถาม

เนื่องจากเทคนิคเดลฟายเป็นการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ฉะนั้น แบบสอบถามจึงนับได้ว่าเป็นหัวใจอันสำคัญยิ่ง โดยทั่ว ๆ ไปมักจะมี 2 ลักษณะ คือ แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามปลายปิดแบบประมาณค่าและเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญได้ถื่นกรองความคิดของตนอย่างละเอียดรอบคอบและมั่นใจในการตัดสินใจ จึงมีการถามซ้ำ 3 รอบ หรือมากกว่า

รอบที่ 1 แบบสอบถามจะเป็นคำถามปลายเปิด มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเก็บรวบรวมความคิดเห็นอย่างกว้าง ๆ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด บางครั้งผู้วิจัยอาจจะสร้างแบบสอบถามรอบแรกเป็นแบบปลายปิดคล้ายกับแบบสอบถามรอบที่ 2 เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตอบได้กรณีเช่นนี้ ผู้วิจัยจะต้องเว้นช่องว่างในส่วนท้ายของข้อคำถามท้ายประโยคเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมตามต้องการ

รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากคำตอบในรอบแรกโดยจะนำความคิดเห็นทั้งหมดของผู้เชี่ยวชาญมาสร้างข้อคำถามใหม่ในรูปของมาตราประมาณค่า หรือการให้เปอร์เซ็นต์ โดยจะตัดข้อมูลที่ซ้ำหรือเกินความต้องการออกแล้วจึงกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญจัดอันดับความสำคัญของแต่ละข้ออีกครั้งหนึ่งหากมีข้อคำถามใดไม่ชัดเจนผู้เชี่ยวชาญสามารถให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้

รอบที่ 3 ผู้วิจัยจะนำคำตอบของแต่ละข้อที่ได้รับจากแบบสอบถามรอบที่ 2 ทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยทางสถิติที่เป็นค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) ซึ่งมักจะหาค่ามัธยฐาน (Median) หรือฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วจึงสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยใช้ข้อคำถามเหมือนรอบที่ 2 เพียงแต่เพิ่มเติมตำแหน่งของค่าเฉลี่ยค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่ม และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านนั้นที่ตอบในรอบที่ 2 ส่งกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นของตนกับกลุ่มและตัดสินใจว่าจะเปลี่ยนคำตอบหรือไม่ หากคำตอบของตนไม่สอดคล้องกับกลุ่มถ้ายืนยันความคิดเห็นเดิมก็จะถูกขอร้องให้แสดงเหตุผลประกอบด้วย

รอบที่ 4 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเช่นเดียวกับการสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 จากนั้นจึงส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ

จากการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามรอบที่ 3 และรอบที่ 4 มีความแตกต่างกันน้อย ถ้าคำตอบของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกันดีก็จะใช้เพียงรอบที่ 3 ก็พอแล้ว ถ้ายังไม่สอดคล้องหรือยังมีการเปลี่ยนแปลงอาจทำต่อไปอีก

### ผู้วิจัย

ผู้วิจัยต้องมีความรอบคอบถี่ถ้วนในการพิจารณาวิเคราะห์คำตอบที่ได้รับในแต่ละรอบ และให้ความสำคัญต่อคำตอบที่ได้รับอย่างเท่าเทียมกัน โดยวางตัวเป็นกลางไม่มีความลำเอียงหรือนำความคิดเห็นส่วนตัวเข้าไปพิจารณาตัดสินด้วย เพราะจะทำให้ผลของการวิจัยคลาดเคลื่อนได้ นอกจากนี้ในกรณีที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ผู้ทำการวิจัยจะต้องมีความมานะ อดทน และบางครั้งอาจจะต้องใช้หลักมนุษยสัมพันธ์เข้าช่วยในการที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ครบตามต้องการ

### เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละรอบ ผู้ทำการวิจัยต้องใช้เวลาแก่ผู้เชี่ยวชาญให้พอเหมาะ ไม่เร่งรัดจนเกินไป ไม่ควรทิ้งช่วงนานเกินไปสำหรับแบบสอบถามในรอบต่อไปเพราะผู้เชี่ยวชาญอาจจะลืมคำตอบที่ตอบไปแล้วทำให้เสียเวลาในการทบทวนและอาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้ โดยใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์

### วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้สถิติเกี่ยวกับการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ค่ามัธยฐานและฐานนิยม และการวัดกระจาย ได้แก่ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากแบบสอบถามรอบที่ 2 ที่ตอบโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และแสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบในรอบที่ 2 ในแบบสอบถามรอบที่ 3
2. นำค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มาแปลผล ซึ่งอาจจะพิจารณาร่วมกับค่าฐานนิยม

### ค่ามัธยฐาน

จากแบบสอบถามปลายเปิดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งให้ค่าคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง เป็นไปได้มากที่สุด หรือ เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เป็นไปได้มาก หรือ เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง เป็นไปได้น้อย หรือ เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เป็นไปได้น้อยที่สุด หรือ เห็นด้วยน้อยที่สุด

ค่ามัธยฐานที่หาได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แปลความหมายเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้มากที่สุดหรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้มากหรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นจะเป็นไปได้หรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจในข้อความนั้น

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยหรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุดหรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับข้อมูลนั้นมากที่สุด

#### ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

คำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ถ้าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ของข้อความใดมีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน ถ้าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใดมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

#### ฐานนิยม

ทำการหาค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความ ดังนี้

หาค่าความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 ถึง 5 สำหรับแต่ละข้อความ ระดับคะแนนใดที่มีความถี่สูงสุด ถือเป็นค่าฐานนิยมของข้อความนั้น ในกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากัน และระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกันจะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของข้อความนั้น สำหรับกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันแต่ระดับคะแนนไม่ได้อยู่ติดกันจะถือว่าระดับคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของข้อความนั้น

จากนั้นจึงนำเอาข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้งในด้านมัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์และฐานนิยม มาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและเสนอเป็นผลการวิจัยต่อไป

#### ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคเดลฟาย

ข้อดีของเทคนิคเดลฟาย

1. เป็นเทคนิคที่มีขั้นตอนการดำเนินการไม่ซับซ้อนจนเกินไป ทั้งยังให้ผลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2. สามารถรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาจัดประชุม ทำให้ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย และไม่มีข้อจำกัดเรื่องการเดินทาง

3. คำตอบที่ได้รับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความน่าเชื่อถือ เพราะผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ใด เพราะไม่ทราบว่ามีใครบ้างที่เข้าร่วมในโครงการวิจัย นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังสามารถพิจารณาถ่วงถ่วงความคิดเห็นของตนอย่างละเอียดรอบคอบ เพราะมีการถามย้ำหลายรอบ

4. การแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องเผชิญหน้ากันนั้น เหมาะสำหรับผู้ที่มีทัศนคติที่ตรงกันหรือมีความเห็นที่ขัดแย้งกัน หากต้องเผชิญหน้ากัน บางครั้งอาจจะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร

5. สามารถทราบลำดับความสำคัญของข้อมูลและเหตุผลในการตอบ รวมทั้งความสอดคล้องในการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้เป็นอย่างดี

ข้อเสียของเทคนิคเดลฟาย

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกมิได้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงก็จะทำให้ผลการวิจัยขาดความน่าเชื่อถือ หรือมีความคลาดเคลื่อนได้

2. ผู้เชี่ยวชาญไม่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม อาจเกิดความเบื่อหน่าย เพราะต้องตอบแบบสอบถามหลายรอบ หรือไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยก็จะทำให้ผลของการวิจัยคลาดเคลื่อนได้เช่นกัน

3. การวิเคราะห์คำตอบ ถ้าผู้วิจัยขาดความรอบคอบหรือมีความลำเอียงในการพิจารณาวิเคราะห์คำตอบที่ได้ในแต่ละรอบก็จะทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อน

4. แบบสอบถามมีการสูญหายหรือได้รับคำตอบกลับมาไม่ครบในแต่ละรอบก็จะทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบตามต้องการ

ปัญหาที่พบในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

1. ผู้วิจัยต้องมีความอดทนที่จะรอคอยหรือติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญ และต้องใช้ความพยายามในการติดตามทวงถามข้อมูล

2. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยเฉพาะรอบแรกที่ต้องใช้วิธีสัมภาษณ์จะต้องใช้เวลาเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาก ดังนั้นหากผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมในโครงการวิจัยมีจำนวนมาก ก็ยังจะต้องเสียเวลามากขึ้น

3. การตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 กรณีที่ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และถ้าหากยังยืนยันความคิดเห็นของตนก็จะถูกขอร้องให้แสดงเหตุผลประกอบ เงื่อนไขนี้ทำให้ผู้เชี่ยวชาญหลายคนเปลี่ยนความคิดเห็นของตนให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่ม

4. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มจะถูกคัดออก ทั้งที่บางครั้งเป็นความคิดเห็นที่ดี ถูกต้อง และมีประโยชน์

5. บางครั้งผู้เชี่ยวชาญอาจจะไม่ได้เป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง หากไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยหรือด้วยเหตุผลใดก็ตาม โดยเฉพาะในกรณีที่ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยไม่มีโอกาสทราบก็จะทำให้ข้อมูลที่ได้นั้น ไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

#### ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

จากข้อเสียและปัญหาที่พบในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ดังที่กล่าวมาแล้ว มีผู้เสนอแนวทางแก้ไข ดังนี้ (เกษม บุญอ่อน, 2522, หน้า 32-33; จุมพล พูนภัทรชีวิน, 2530, หน้า 35-36)

1. Chumpol Poolpatarachewin ได้นำเทคนิคเดลฟายมาใช้ร่วมกับวิธีการของ

Etnnographic Futures Research (EFR) เรียกว่า Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) ซึ่ง EFR นั้น จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ต้องการศึกษา ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น จึงต้องใช้ผู้ตอบเป็นจำนวนมากเพื่อให้ข้อมูลที่ได้นั้นครอบคลุมสิ่งที่ต้องการและไม่มีการกำหนดกรอบของคำถาม เพียงแต่กำหนดหัวข้อให้ผู้ตอบ ตอบได้อย่างอิสระค่อนจากนั้นจึงนำความคิดเห็นที่ได้นี้ไปสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ด้วยวิธีการของเทคนิคเดลฟาย และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการของเทคนิคเดลฟายต่อไป

2. การประยุกต์เทคนิคเดลฟายเข้ากับการวิจัยแบบสหสาขาวิทยาการ (Interdisciplinary Research) เพื่อที่จะได้อาศัยความรู้จากผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ สาขาวิชามาร่วมกันแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะเป็นการมองปัญหาได้อย่างกว้างขวาง หลากหลายมุมมอง

3. ในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 หากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่ม และเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้เชี่ยวชาญเปลี่ยนความคิดเห็นของตนไปเข้ากับกลุ่ม เพราะไม่ต้องการแสดงเหตุผลนั้น บางครั้งผู้วิจัยอาจจะต้องชี้แจงและเน้นให้ผู้เชี่ยวชาญตระหนักถึงความสำคัญของความคิดเห็นของตนว่า แม้จะไม่สอดคล้องกับกลุ่ม แต่หากมีเหตุผลหรือแนวโน้มในความคิดเห็นนั้น ก็ควรยืนยันความคิดเห็นเดิมและแสดงเหตุผลประกอบ

4. ควรพิจารณาและให้ความสำคัญสำหรับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มด้วย และในกรณีที่เห็นว่าเป็นความคิดเห็นที่ดี ถูกต้อง และมีประโยชน์ ก็ควรจะเสนอความคิดเห็นนั้นพร้อมทั้งเหตุผลที่ผู้เชี่ยวชาญให้ไว้ โดยอาจจะหาทฤษฎีมาสนับสนุนอีกฝ่ายหนึ่ง

#### ข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

1. การใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามหลายรอบทำให้ผู้เชี่ยวชาญรู้สึกถูกรบกวนมากเกินไป และไม่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามรอบต่อไป

2. การปิดกั้นมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ โดยการจำกัดกรอบความคิดผู้เชี่ยวชาญให้อยู่ภายในกรอบความคิดที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเท่านั้น
  3. ผู้วิจัยอาจขาดความรอบคอบหรือมีความลำเอียงในการพิจารณาวิเคราะห์คำตอบที่ได้ในแต่ละรอบ
  4. มีความเป็นไปได้ที่แบบสอบถามที่ส่งไปสูญหายระหว่างทางหรือไม่ได้รับคำตอบกลับมามากในในแต่ละรอบ
  5. คำตอบอาจมีความลำเอียง หากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญถูกกำหนดโดยไม่เป็นตัวแทนของประชากร
  6. การวิเคราะห์เนื้อหาและการนำเสนอผล โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นงานที่ยุ่งยากและใช้เวลามากกว่ากระบวนการกลุ่มอื่นๆ
- ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย จะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ เนื่องจากผู้วิจัยจะสามารถระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญได้โดยไม่มีข้อจำกัด ไม่ต้องมีการนัดหมายกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้มาประชุมพบปะกันเพื่อหลีกเลี่ยงการขาดการประชุม รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระจึงมีความเหมาะสมที่จะนำวิธีการนี้ไปใช้ในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกีฬาเพื่อมวลชนในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพื่อสำรวจประเด็นต่างๆ ในแนวกว้างและเป็นพื้นฐานที่จะนำไปใช้เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์และจัดทำเป็นรูปแบบต่อไป

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### งานวิจัยภายในประเทศ

สุพิตร สมาหิโต และคณะ (2544, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดกีฬาเพื่อมวลชน : กรณีศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการกีฬาเพื่อมวลชนสำหรับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยมีองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการกีฬาเพื่อมวลชนที่ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารงาน องค์กรและบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง แหล่งงบประมาณ ลักษณะกิจกรรมที่จัด ปัญหาและอุปสรรคในการจัด ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มตัวอย่างที่ 1 เป็นผู้แทนของการจัดกีฬาเพื่อมวลชนในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน 48 คน กลุ่มตัวอย่างที่ 2 เป็นผู้บริหารระดับรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต/ นักศึกษา ผู้อำนวยการสำนักกีฬา ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต/ นักศึกษา หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจาก 8 มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตหาดใหญ่) มหาวิทยาลัยทักษิณ และการศึกษาแห่งประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ ตลอดจนการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 การรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คณะนักวิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ค่อยจากนั้นก็ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยหาค่าร้อยละ และเรียบเรียงข้อมูลทั้งหมดมาอธิบายให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เป็นความเรียง ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า

1. รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนและมีการรณรงค์ในการจัด “กีฬาเพื่อมวลชน” มาโดยตลอด ซึ่งจะเห็นได้จากการบรรจุ “กีฬาเพื่อมวลชน” เอาไว้ในแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2531-2539) จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2545-2549)
2. คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้สนองนโยบายของคณะกรรมการโอลิมปิกสากล (IOC) และเป็นไปตามกฎบัตรโอลิมปิก (Olympic Charter) ที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรม Olympic Day Run ในวันที่ 22 เมษายน ของทุก ๆ ปี และนับจากนี้ คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายกีฬาเพื่อมวลชน (Sport for All Commission) เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับกีฬาเพื่อมวลชนด้วย
3. การกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักงานกรุงเทพมหานคร ได้จัดตั้งฝ่ายกีฬาเพื่อมวลชนไว้เป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์กรนี้ และยังมีเครือข่ายของงานดังกล่าวอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ กิจกรรมหลักที่ได้ทำอยู่เป็นประจำทุกปีและเป็นที่รู้จักแพร่หลาย คือ มหกรรมกีฬาที่เรียกว่า Challenge Day ซึ่งจะจัดขึ้นในวันพุธ สัปดาห์ที่ 3 ของเดือนพฤษภาคมของทุก ๆ ปี
4. มหาวิทยาลัยทั้ง 8 แห่งที่คณะผู้วิจัยทำการศึกษา ได้มีนโยบายชัดเจนเกี่ยวกับ “กีฬาเพื่อมวลชน” ของมหาวิทยาลัย โดยจะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรหลัก และผู้บริหารระดับรองอธิการบดี ที่มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป
5. โครงสร้างการบริหารงานของสำนักการกีฬาหรือกองกิจการนิสิต/นักศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานกีฬานั้น จะมีความหลากหลายออกไป ทั้งนี้โดยที่ลักษณะงานจะขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละมหาวิทยาลัย
6. ชมรมกีฬาทั้งที่เป็นกีฬาเพื่อมวลชน/กีฬาเพื่อสุขภาพ และกีฬาเพื่อความเป็นเลิศนั้น จะมีจำนวนและวิธีการบริหารจัดการภายในชมรมที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชมรมกีฬามาก ๆ มากที่สุด จำนวน 28 ชมรม ในขณะที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีจำนวนชมรมกีฬาน้อยที่สุด คือ 8 ชมรม



7. กิจกรรมกีฬาเพื่อมวลชนที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นั้น มีรูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลาย และจัดทั้งในโอกาสพิเศษ และจัดตลอดปี ทั้งนี้ โดยมีแหล่งเงินสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัยและเงินอุดหนุนกีฬาที่จัดเก็บจากนิสิต/นักศึกษา เป็นหลัก

8. สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม “กีฬาเพื่อมวลชน” มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน คือ การขาดองค์กรและผู้บริหารที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรง การนำเอาเรื่องของการบริหารจัดการกีฬาไปผูกรวมไว้กับกิจกรรมอื่น ๆ ในกองกิจการนิสิต/นักศึกษา ซึ่งมีกิจกรรมอื่น ๆ อยู่แล้วอย่างมากมาย ทำให้เรื่องของกีฬาเพื่อมวลชนสำหรับนิสิต/นักศึกษา นั้น ถูกกลบตบหายไปอย่างเห็นได้ชัด และมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างขาดการต่อเนื่อง การจัดสรรงบประมาณที่มีสัดส่วนไม่เหมาะสมไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงระหว่างกีฬาเพื่อมวลชนกับกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ก็เป็นอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่อย่างจริงจัง

9. สำหรับรูปแบบการจัดกีฬาเพื่อมวลชนของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้น มหาวิทยาลัยควรจะได้อนุญาตให้ผู้บริหารระดับรองอธิการบดีฝ่ายกีฬาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ โดยควรจะแยกโครงสร้างการบริหารจัดการออกมาจากฝ่ายกีฬา กองกิจการนิสิต ทั้งนี้เพื่อเป็นเอกภาพและคล่องตัวในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น

10. ในโครงสร้างขององค์กรที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องกีฬานั้น เห็นสมควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของกีฬาทั้งหมดไปขึ้นอยู่กับสำนักกีฬา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ยกเว้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและมีหน้าที่ในการสนับสนุนเรื่องของกีฬามหาวิทยาลัย เช่น ภาควิชาพลศึกษาและภาควิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

11. การพิจารณาจัดสรรงบประมาณสำหรับกีฬาเพื่อมวลชนของมหาวิทยาลัยนั้น ควรมีสัดส่วนที่เหมาะสมกับการจัดสรรงบประมาณสำหรับกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ

12. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ควรให้มีการจัดกิจกรรมกีฬาเพื่อมวลชนตลอดทั้งปี โดยเน้นจำนวนการเข้าร่วมของนิสิตส่วนใหญ่เป็นสำคัญ และควรจัดกิจกรรม “มหกรรมกีฬาไทย” ด้วยทุกครั้ง โดยให้ถือว่ามหกรรมกีฬาไทยเป็นกิจกรรมหลักส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยที่จะต้องจัดทุก ๆ ปี ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการละเล่นแบบไทย

กาหลง เย็นจิตต์ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลของการกีฬาแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินงานศูนย์กีฬาตำบลด้านการพัฒนากีฬาขั้นพื้นฐานควรมีอาสาพัฒนาด้านการกีฬาของตำบล ควรมีสโมสรกีฬาให้มากขึ้น ด้านการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศควรจัดการแข่งขันอย่างต่อเนื่องในทุกระดับ ด้านการพัฒนากีฬาเพื่อการอาชีพควรจะทำให้กีฬาในตำบลเป็นอาชีพมากขึ้น ด้านการพัฒนา

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการกีฬาควรจัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาดำบลใหม่ ที่ประกอบด้วย ปรธานองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประธาน และมีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจาก หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านมาเป็นกรรมการ ผู้แทน การกีฬาแห่งประเทศไทย ประจำตำบล ผู้แทนจาก กระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนชมรม กีฬาในตำบลทุกชมรมกีฬาและกรรมการอาจมาจากการแต่งตั้งของประธาน ให้ปลัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลเป็นกรรมการและเลขานุการศูนย์กีฬาดำบลและเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ด้านกีฬาของตำบล เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการศูนย์กีฬาดำบล

การกีฬาแห่งประเทศไทย (2542) ได้ทำการประเมินแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544) ระยะครึ่งแผน พ.ศ. 2540-2542 พบว่า การดำเนินงานเป็นไปตาม เป้าหมายที่วางไว้ร้อยละ 33 และยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายร้อยละ 67 ผลการดำเนินงานในแต่ละแผนงานหลักที่ 2 ด้านการพัฒนากีฬาเพื่อมวลชน สรุปได้ดังนี้ ผลการดำเนินงานที่เป็นไป ตามเป้าหมาย คือ ประชาชนทุกเพศ ทุกวัยและทุกอาชีพได้รับความรู้ เห็นคุณค่าของการกีฬาและ ได้ออกกำลังกายเล่นกีฬาเป็นประจำ ร้อยละ 60 มีศูนย์อุปกรณ์กีฬาเพื่อบริการประชาชนทุกตำบล แต่ผลการดำเนินงานที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย คือ บุคคลกลุ่มพิเศษ หรือผู้ด้อยโอกาส ออกกำลังกายและเล่นกีฬาที่เหมาะสมเป็นประจำไม่ถึงร้อยละ 30 ของประชากรกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่ ยังไม่มีสถานที่ออกกำลังกายและไม่มีกำหนดเวลาให้บุคลากรได้ออกกำลังกาย และเล่นกีฬาประจำ สถานบริการส่งเสริมสุขภาพของเอกชนมีน้อย ผู้นำกีฬาเพื่อมวลชนมีน้อย ขาดการประสานงาน ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ประชาชนยังไม่นิยมเล่นกีฬา พื้นเมืองแพร่หลาย

สมคิด พรมจ้อย, เจียรนัย ทรงชัยกุล และศักดิ์ชาย พัทธกัญวงศ์ (2539) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการกีฬา ในแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544)” ผลการวิจัยพบว่า ผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2531-2539) ผลการศึกษาตามแผนงานหลัก 6 แผนงาน พบว่า โดยรวมแผนพัฒนาการกีฬา ที่ประสบความสำเร็จในระดับปานกลางมี 4 แผนงาน คือ แผนพัฒนาการกีฬาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการกีฬาเพื่อสุขภาพ แผนพัฒนาการกีฬาเพื่อการแข่งขันและแผนพัฒนาการบริหาร องค์การในการพัฒนาการกีฬา สำหรับแผนงานพัฒนาการกีฬาที่ประสบความสำเร็จในระดับน้อย มี 2 แผนงานหลัก คือแผนพัฒนาโภชนาการกับการกีฬาและแผนพัฒนาการกีฬาเพื่อการอาชีพ

ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดของการพัฒนาการกีฬาของประเทศ สรุปได้ดังนี้

1. ขาดหน่วยงานระดับจังหวัด ที่รับผิดชอบดูแลด้านการกีฬาโดยตรง อีกทั้งในระดับ อำเภอและตำบลก็ยังไม่มีความหน่วยงานด้านการกีฬา

2. การประชาสัมพันธ์ด้านการกีฬา ยังไม่ครอบคลุม และดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมายเท่าที่ควร

3. ขาดความชัดเจนของแผนงาน และนโยบาย ผู้ปฏิบัติมักไม่ได้นำแผนนโยบายมาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และผู้ปฏิบัติบางหน่วยงานขาดความรู้สึกรับรู้ของความเป็นเจ้าของงานด้านการกีฬา

4. ขาดงานประสานความร่วมมือที่ได้ผล ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการกีฬา ในการจัดแผนการจัดตั้งงบประมาณ และการนำแผนไปปฏิบัติ

5. ในระดับท้องถิ่นยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับกีฬา

6. งบประมาณไม่เพียงพอ ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการกีฬา

7. ขาดการติดตามและประเมินผลการพัฒนาการกีฬาอย่างเป็นระบบ

8. ขาดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา การบริหารจัดการเกี่ยวกับสถานที่ และอุปกรณ์ สำหรับออกกำลังกายก็ยังไม่เหมาะสม รวมทั้งยังขาดการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากสนามกีฬาค่อนข้างน้อยและคุ้มค่า

9. มีการนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มาใช้ในการพัฒนาการกีฬาน้อย

10. ระบบสารสนเทศด้านการกีฬา ยังไม่ได้มาตรฐาน

11. ขาดการจูงใจให้ภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการกีฬาอย่างต่อเนื่อง  
 นิชนา หันมี (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ในสภาพการดำเนินงานที่อยู่ในระดับ คือ ด้านการประสานงาน ในสภาพการดำเนินงานที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านงบประมาณ ในสภาพการดำเนินงานที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง คือ ด้านการสนับสนุน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากร ในสภาพ การดำเนินงานที่อยู่ในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง คือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการวางแผน ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการรายงานผล

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับที่มีปัญหามาก การดำเนินงานที่มีปัญหาในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ ด้านการสนับสนุน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร และด้านการรายงานผล การดำเนินงานที่มีปัญหาในระดับน้อยเรียงตามลำดับ คือ ด้านการประสานงานและด้านงบประมาณ

อำภา สุจินโธ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดศูนย์กีฬาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารศูนย์กีฬาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40-50 ปี ดำรงตำแหน่ง หัวหน้างาน ไม่มีเงินเดือนประจำตำแหน่ง มีความรับผิดชอบงานด้านอื่นด้วย การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งระหว่าง 10-20 ปีขึ้นไป

ผลการวิจัย พบว่า การจัดการศูนย์กีฬาในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภาคกลางส่วนใหญ่ มีโครงสร้างและการแบ่งส่วนงานบริหารที่ชัดเจน มีวัตถุประสงค์ และนโยบายในการจัดตั้งองค์กร และการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม มีระบบการวางแผนในการดำเนินงานการจัดองค์กร การจัดบุคลากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์และบรรลุผลสำเร็จขององค์กร อีกทั้งการประสานงานที่ดีทำให้ การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ในขณะเดียวกันนั้นมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ได้ทราบ เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการศูนย์กีฬาในมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภาคกลางมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากกรวิจัย คือ การที่ศูนย์กีฬายังไม่ผ่านการรับรองตามพระราชกฤษฎีกา จึงทำให้แต่ละสถาบันมีการทดลองปรับเปลี่ยนจัดหารูปแบบการบริหารที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับ วัตถุประสงค์ ความต้องการ ความพร้อม สภาพแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนในเชิงบริหารภายใน สถาบัน

สุภาภรณ์ ประมุขรัมย์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงาน ลานกีฬาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานลานกีฬาในพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยรวมของกลุ่มคณะกรรมการบริหารลานกีฬาอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยด้านบุคลากร มีสภาพการดำเนินงาน ที่อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการวางแผน และด้านการประสานงาน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ส่วนด้านงบประมาณ ด้านการจัดองค์กร ด้านการรายงานผล ด้านการสนับสนุน และด้านการอำนวยความสะดวก มีสภาพ การดำเนินงานอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

2. ปัญหาการดำเนินงานลานกีฬาในพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยรวมของกลุ่มคณะกรรมการบริหารลานกีฬามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยด้านงบประมาณและด้านการสนับสนุน มีปัญหาในระดับมาก นอกจากร้อยละอยู่ในระดับน้อย กลุ่มอาสาสมัครลานกีฬาโดยรวมมีปัญหาลดลงในระดับน้อย แต่ด้านงบประมาณ มีปัญหาในระดับมาก นอกจากร้อยละอยู่ในระดับน้อยกลุ่มผู้ใช้บริการ ลานกีฬาโดยรวมและรายด้านมีปัญหาลดลงในระดับน้อย

3. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานลานกีฬาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการประสานงาน ของคณะกรรมการบริหาร

ลานกีฬา อาสาสมัครลานกีฬาและผู้ให้บริการลานกีฬาโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อทดสอบเป็นรายข้อ พบว่า ยังมีปัญหาบางปัญหาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ขาดผู้นำเยาวชนด้านกีฬาประจำลานกีฬา สถานที่เล่นกีฬา หาได้ลำบาก ขาดการจัดเก็บอุปกรณ์ที่เป็นระบบ ขาดการประสานงานระหว่างสำนักงานเขต กับหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านกีฬาและขาดความร่วมมือจากภาคเอกชนในการดำเนินงานด้านกีฬา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาวិจัยพบว่ารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำองค์กรและการวางแผนกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพอย่างชัดเจน แสดงถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพ มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของความเป็นเลิศทางวิชาการ กระบวนการเน้นผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ระบบดูแลช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีคุณภาพมีความสามารถที่โดดเด่น ด้านทรัพยากรบุคคลและทีมงาน มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ แผนการพัฒนาบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการและมอบอำนาจหน้าที่ให้กับหัวหน้าทีมคุณภาพ มีการมอบหมายหน้าที่ชัดเจนตามระเบียบปฏิบัติราชการ ด้านการวิเคราะห์ การประเมินและการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีโครงสร้างองค์การอย่างเป็นระบบ ประเมินสภาพความต้องการทั้งระบบเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์สภาพความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษา ด้านความพึงพอใจของผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง ความพึงพอใจของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สาระของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและท้องถิ่น ด้านผลลัพธ์ขององค์กร การกิจ มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและเคารพในสิทธิของผู้อื่น ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของทุกภาค

ปาริชาติ คุณปลื้ม (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบที่เหมาะสมขององค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญพบว่าประเด็นสำคัญที่ก่อให้เกิดหลักการทั้ง 5 ตามแนวคิดของเซน ประกอบด้วย หลักการที่ 1 ความรอบรู้แห่งตน ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความอยากที่จะเรียนรู้ ความสามารถปรับเปลี่ยนความกดดันในการทำงานให้เป็นแรงกระตุ้นที่นำมาสร้างสรรค์ผลงานได้ หลักการที่ 2 การสร้างแบบจำลองความคิด ได้แก่ การมีทักษะในการฟังและมีการเปิดใจที่จะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและการใช้แหล่งความรู้หลาย ๆ แหล่งเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ หลักการที่ 3 การสร้าง

วิสัยทัศน์ร่วม ได้แก่ พนักงานต้องมีความเข้าใจในวิสัยทัศน์ขององค์กรอย่างชัดเจนและการยอมรับว่าความสำเร็จขององค์กรเป็นภาระงานของพนักงานทุกคน หลักการที่ 4 การเรียนรู้เป็นทีม ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมระบบการทำงานเป็นทีมและการสร้างแรงยึดเหนี่ยวระหว่างสมาชิกในทีม หลักการที่ 5 ความคิดเชิงระบบ ได้แก่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ที่ทำงานในหน่วยงานเดียวกันและระหว่างหน่วยงาน และการมีความเข้าใจในการจัดลำดับความสำคัญของงาน ส่วนแนวคิดของ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนพบว่า ประเด็นสำคัญที่ก่อให้เกิดหลักการทั้ง 5 ประกอบด้วย หลักการที่ 1 ได้แก่ การมีสติและฝึกจิตใจให้มีการมุ่งมั่นในการใฝ่เรียนรู้ การใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและเหตุผลทุกครั้งในการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ หลักการที่ 2 ได้แก่ การปรับระบบการศึกษาที่สามารถสอนให้คิดและวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง และการใช้แหล่งความรู้หลาย ๆ แหล่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ หลักการที่ 3 ได้แก่ การยอมรับความสามารถของผู้อื่นและการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หลักการที่ 4 ได้แก่ การมีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกในทีมและการมีกระบวนการฝึกอบรมสมาชิกในทีม และหลักการที่ 5 ได้แก่ การมีความเข้าใจในการจัดลำดับความสำคัญของงาน ระบบโครงสร้าง นโยบายและกระบวนการทำงานขององค์กรต้องมีการออกแบบให้สามารถดัดแปลงแก้ไข มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อสิ่งที่มากระทบทั้งภายในและภายนอกองค์กร

จามจุรี จำเมือง (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษายืนยันว่ารูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครมี 6 ด้านคือ ด้านวิสัยทัศน์ ควรมีการสร้างวิสัยทัศน์ กำหนดวิสัยทัศน์ ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ปรับวิสัยทัศน์และเสนอวิสัยทัศน์ ด้านการเรียนการสอน ควรมีการวางแผนปฏิบัติการของโรงเรียน จัดสื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและออกแบบพัฒนาการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ควรมีการจัดองค์การจกระเบียบการปฏิบัติงานและจัดทรัพยากร ด้านชุมชนควรมีการประสานงานกับผู้ปกครอง และชุมชนสนองความสนใจและความต้องการของชุมชน ระดมทรัพยากรต่าง ๆ จากชุมชนมาใช้ประโยชน์ ด้านคุณธรรม ควรมีการปฏิบัติตามคุณธรรม ปฏิบัติอย่างยุติธรรมและปฏิบัติตามจริยธรรม และด้านพัฒนาสังคม ควรมีการเข้าใจบริบทของโรงเรียน ตอบสนองต่อบริบทที่ชัดเจนและนำศักยภาพจากบริบทมาพัฒนาโรงเรียนและสังคม

จินตนา ศักดิ์ภู่อารัม (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐ สำหรับประเทศไทย เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐสำหรับประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสารและกรณีศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา นำผลที่ได้ไปร่างรูปแบบ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อร่างรูปแบบ ปรับรูปแบบและตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบครั้งสุดท้าย โดยการประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ

รูปแบบที่นำเสนอ ประกอบไปด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ความนำ เน้นบริบทและความเป็นมาของแนวคิด

ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐสำหรับประเทศไทย

มีองค์ประกอบ 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) หลักการ แนวคิดในการกำหนดรูปแบบ ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ โดยเน้นการมีส่วนร่วม หลักสิทธิและสิทธิประโยชน์ของบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรในการรับและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักความเป็นอิสระจากกฎ ระเบียบที่ใช้บังคับกับโรงเรียนทั่วไป หลักการมีกฎหมายรองรับสถานะของโรงเรียน หลักความพร้อมที่ให้ตรวจสอบได้ และหลักการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพเป็นหลัก 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบเพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร ร่วมกันจัดตั้งหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกำกับของรัฐ 3) ลักษณะเฉพาะของโรงเรียนในกำกับของรัฐ ประกอบด้วย ความหมาย กฎบัตร ผู้จัดตั้ง ผู้สนับสนุน ผู้อนุมัติการจัดตั้ง ประเภทของโรงเรียน จำนวนโรงเรียน การรับนักเรียน การมีอิสระในการบริหาร การได้รับเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ 4) กฎบัตรของโรงเรียนในกำกับของรัฐ 5) การบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐ ประกอบด้วย การบริหารโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และการบริหารงานโรงเรียนในกำกับของรัฐ 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานการเงิน และงานบริหารทั่วไป

ส่วนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ มุ่งเน้นการเร่งดำเนินการให้มีกฎหมายรองรับการดำเนินงานของโรงเรียนในกำกับของรัฐ และมีโครงการนำร่อง

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขหรือข้อจำกัดของรูปแบบ ที่สำคัญคือ ต้องมีกฎหมายรองรับ และการคัดเลือกผู้บริหาร โรงเรียนและคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนที่มีความสามารถตรงตามความต้องการ

สถาพร ชันโต (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในฐานะมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษารูปแบบการบริหารของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในฐานะมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ พบว่า

1. หลักการ โครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัย ปรัชญาและปณิธานของมหาวิทยาลัย ยึดมั่นในความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความสัมพันธ์กับนานาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยี เป็นศูนย์รวมความคิด สติปัญญาของสังคม ผสมผสานภูมิปัญญาอีสาน สามารถเผชิญสภาวะวิกฤตและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ในด้านโครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ควรมีความอิสระและคล่องตัวในขอบเขต อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานทุกอย่างเสร็จสิ้น ภายในมหาวิทยาลัย โดยมีสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุดในการบริหารและมีอธิการบดีปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายของสภามหาวิทยาลัย กำหนดในด้านการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารของมหาวิทยาลัย ควรมีการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยเพื่อให้มหาวิทยาลัยมีความก้าวหน้าและมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการได้

2. การบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในฐานะมหาวิทยาลัยในกำกับ รัฐควรดำเนินงานบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการบริหารงานบุคคล ซึ่งทำหน้าที่พิจารณาและดำเนินการในด้านการกำหนดอัตราค่าจ้าง ลักษณะตำแหน่ง คุณสมบัติ อัตราเงินเดือน กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ การประเมินผลงาน การลงโทษ การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ เป็นต้น โดยการดำเนินงานของคณะกรรมการจะเป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ในการปรับเปลี่ยนสถานภาพจากข้าราชการของมหาวิทยาลัย เข้าสู่การเป็นพนักงานของมหาวิทยาลัย ในฐานะมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ ควรใช้วิธีคงสภาพเป็นข้าราชการเดิม จนเกษียณอายุ หรือใช้วิธีสอบถามความสมัครใจแล้วเปิดโอกาสให้เลือกและในการปรับเปลี่ยน เมื่อมีการประเมินจะต้องมีความเป็นธรรมและเหมาะสม

3. การบริหารงานวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในฐานะมหาวิทยาลัยในกำกับ รัฐควรมีสภาวิชาการเป็นผู้ดำเนินงานบริหารวิชาการ โดยอิสระ โดยสภามีอำนาจขอบเขตหน้าที่ กำหนดหลักสูตร เปิดสาขาวิชาและคณะ การจัดการเรียนการสอน การเสนอจัดตั้งหรือยุบรวม และยกเลิกหน่วยงานในมหาวิทยาลัย ให้คำปรึกษา การแต่งตั้งหรือถอดถอนตำแหน่งทางวิชาการ แก่สภามหาวิทยาลัย จัดหาวิธีการที่จะพัฒนาหน้าที่ด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย เป็นต้น ในด้าน องค์ประกอบของสภาวิชาการนั้น มีอธิการบดีเป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง

4. การบริหารงานการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยมีอำนาจในการปกครอง ดูแล รักษา จัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยในรูปแบบของคณะกรรมการและรายได้ของมหาวิทยาลัยจะเป็นรายได้ที่ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินงบประมาณ ในการบริหารการเงินของมหาวิทยาลัยในฐานะมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จะต้องใช้มาตรการประหยัด ลดการก่อสร้างอาคารลง เพราะเพียงพอแล้ว ในขณะเดียวกัน ควรขยายจำนวนนักศึกษาให้มากขึ้น และจำกัดจำนวนบุคลากรลง การได้รับเงินอุดหนุนของ มหาวิทยาลัยนั้น จะถือเกณฑ์ของผลงานของมหาวิทยาลัยเป็นหลัก โดยเมื่อมหาวิทยาลัยมีเงิน ไม่พอใช้จ่าย รัฐต้องจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินให้เท่าที่จำเป็น โดยมหาวิทยาลัยเองจะต้องชี้แจงผลงานและเหตุผลอย่างเป็นรูปธรรม การตรวจสอบบัญชีจะตรวจสอบโดยคณะกรรมการ ตรวจสอบเงินแผ่นดิน หรือผู้ตรวจสอบบัญชีอิสระ



วรรณิ วิบูลย์สวัสดิ์ แอนเดอร์สัน (2531) ได้ศึกษาเรื่อง การเล่น กีฬา มนุษย์และสังคม ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องการเล่น การกีฬา จากแง่มุมของนักจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก การเล่นในเชิงนิเวศวิทยา กีฬาในเชิงมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา กีฬาและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม พบว่า การเล่น การกีฬามีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของมนุษย์และสังคม ทั้งมีการแลกเปลี่ยนและการยอมรับกีฬาจากวัฒนธรรมอื่นเข้ามา บางครั้งเป็นการรับเฉพาะเพียงองค์ประกอบบางอย่าง แต่บางครั้งก็อาจเป็นการรับองค์ประกอบทั้งหมด

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2534, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการบริการ การออกกำลังกายของบุคลากรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความต้องการบริการการออกกำลังกาย คือ ด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ความต้องการสถานที่ออกกำลังกายตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม อยู่ใกล้ไปมาสะดวก อุปกรณ์พลศึกษาที่เพียงพอตามสัดส่วนกับจำนวนผู้ใช้บริการ และอุปกรณ์กีฬามีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ด้านกิจกรรมการออกกำลังกาย ได้แก่ ต้องการ กิจกรรมประเภทเทเบิลเทนนิส วอลเลย์ แบดมินตัน เทนนิส ว่ายน้ำ กายบริหาร เทนนิส กิจกรรมเข้าจังหวะ ด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ได้แก่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกายมีเพียงพอและได้มาตรฐาน มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายของบุคลากรเป็นประจำ และสถานที่สำหรับฝึกกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ได้แก่ ความต้องการบุคลากรที่มีมนุษยสัมพันธ์มีบุคลิกภาพที่ดีมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ ด้านวิชาการ ได้แก่ ความต้องการหนังสือ ตำรา เอกสาร หรือคู่มือเกี่ยวกับออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ เพื่อสมาชิกได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยทั่วถึงกัน สมาชิกมีการประเมินผลการออกกำลังกายของตนเองเป็นประจำเพื่อจะได้หาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป และมีภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์เกี่ยวกับกีฬาเสมอ ๆ ด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกาย ได้แก่ ความต้องการออกกำลังกายในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันศุกร์ โดยวันธรรมดาต้องการออกกำลังกายในช่วงเวลา 16.30-18.30 น. และวันเสาร์ อาทิตย์ ต้องการออกกำลังกายในช่วงเวลา 08.00-10.00 น. และเวลา 16.30-18.30 น. การเปรียบเทียบ ความต้องการบริการการออกกำลังกายรวมทั้ง 5 ด้าน คือ สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการออกกำลังกาย การทดสอบสมรรถภาพทางกาย บุคลากร ผู้ให้บริการและวิชาการของ บุคลากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระหว่างบุคคลชายกับหญิง ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเปรียบเทียบความต้องการบริการ การออกกำลังกายรวมทั้ง 5 ด้าน คือ สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการออกกำลังกาย การทดสอบสมรรถภาพทางกาย บุคลากรผู้ให้บริการและวิชาการของบุคลากรมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำแนกตามอายุ ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ .01 และนำผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า บุคลากรที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีความแตกต่างกับบุคลากรที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี 31-40 ปี และ 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และพบว่า บุคลากรที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีความแตกต่างกับบุคลากรที่มีอายุระหว่าง 31-41 ปี และ 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ควรมีหน่วยงานใหม่ขึ้นมารับผิดชอบการจัดการและการให้บริการออกกำลังกาย โดยหน่วยงานใหม่นี้จะเปิดรับบุคลากรให้เป็นสมาชิกและเก็บเงินจากสมาชิก นอกจากนั้นต้องมีหน้าที่ดูแลรักษาสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และควรจะต้องมีครูฝึกที่ชำนาญ เพื่อที่จะได้คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือการออกกำลังกายของสมาชิก

ปีทมา รอดทั้ง (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เวลาวางด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้เวลาวางด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นประชาชนชาย 200 คน ประชาชนหญิง 200 คน รวม 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) ทดสอบค่าที ( $t$ -Independent) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe Method) ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนส่วนมากที่ใช้เวลาวางด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย มีอายุระหว่าง 15-25 ปี วุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ได้ประกอบอาชีพและยังไม่มีรายได้
2. ประชาชนส่วนมาก ได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการเล่นกีฬาและออกกำลังกายจากโทรทัศน์ เล่นกีฬาและออกกำลังกายในวันธรรมดาและวันหยุดมากที่สุด ใช้เวลา 1-2 วัน/สัปดาห์ และใช้เวลาในแต่ละครั้ง 15-30 นาที ในช่วงเวลา 16.00-19.00 น. ใช้สนามกีฬาของโรงเรียนหรือของหมู่บ้านเป็นที่เล่นกีฬาและออกกำลังกายมากที่สุด กิจกรรมในร่มที่นิยมมากที่สุดคือ วอลเลย์บอล กิจกรรมกลางแจ้งนิยมมากที่สุด วิ่งเหยาะมากที่สุด แต่กีฬาที่สนใจมากที่สุดคือ ฟุตบอล
3. ประชาชนมีจุดมุ่งหมายของการเล่นกีฬาและออกกำลังกายเพื่อให้มีสุขภาพดีมากที่สุด
4. ประชาชนมีปัญหาการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย ด้านสถานที่ คือ สถานที่ไม่เพียงพอ ด้านอุปกรณ์ คือ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ปัญหาส่วนตัวประชาชนที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ เวลาวางไม่เพียงพอที่จะใช้ในการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย
5. ความต้องการรับบริการในการเล่นกีฬาออกกำลังกายของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและด้านบุคลากรผู้ให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน

6. จากการทดสอบค่าที่พบว่า ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ระหว่างประชาชนชายกับประชาชนหญิง มีความต้องการไม่แตกต่างกัน และความต้องการด้านบุคลากรผู้ให้บริการ โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้น ความต้องการให้มีบุคลากรคอยให้คำแนะนำในการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย และให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยในบริเวณสนามกีฬา และสถานที่ออกกำลังกาย ประชาชนหญิงมีความต้องการมากกว่าประชาชนชาย

7. จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า

7.1 ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากรผู้ให้บริการระหว่างกลุ่มอายุ ทุกข้อไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยวิเศษเพ พบว่า ประชาชนกลุ่มอายุ 15-25 ปี กับประชาชนกลุ่มอายุ 26-35 ปี และประชาชนกลุ่มอายุ 15-25 ปี กับประชาชนกลุ่มอายุ 56 ปีขึ้นไป มีความต้องการด้านความต้องการให้มีห้องเก็บและยืมอุปกรณ์ โดยเฉพาะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ระหว่างระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน

7.3 ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากรผู้ให้บริการระหว่างกลุ่มอาชีพไม่มีความแตกต่างกัน

พรรณี บุญประกอบ และคณะ (2545) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่ดีในมุมมองประชาคมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ตัวบ่งชี้การจัดการจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย ในความคิดเห็นของประชาคมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่

1. ด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารของมหาวิทยาลัย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งผู้บริหาร การรับฟังความคิดเห็นจากประชาคมของอธิการบดี ผู้บริหารมีแผนงานตรวจสอบได้และได้รับการยอมรับจากประชาคม

2. ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการประชาสัมพันธ์ มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกพิจารณาความดีความชอบ สวัสดิการ การร้องทุกข์ การประเมิน การตรวจสอบและการกระจายอำนาจ

3. ด้านการบริหารการเงินและทรัพย์สิน ควรมีระบบการทำงานชัดเจนและมีฐานข้อมูลที่สมบูรณ์

อัปสร แยมสรวล (2533, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือโดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค โครงสร้างแนวคิด แล้วสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตามวิธีการทางเทคนิคเดลฟาย โดยมีสาระเกี่ยวข้อง 5 ด้าน คือ ปรัชญาของกิจการนักศึกษา นโยบายของกิจการนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของกิจการนักศึกษา ขอบเขตของการบริหารกิจการนักศึกษา และกระบวนการบริหารกิจการนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านปรัชญาของกิจการนักศึกษา ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ด้วยวิชาชีพ ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม มีคุณธรรมและรับผิดชอบต่อส่วนรวม
2. ด้านนโยบายของกิจการนักศึกษา ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล มีประสบการณ์ด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาความคิดและบุคลิกภาพ
3. ด้านวัตถุประสงค์ของกิจการนักศึกษา ควรส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร วิชาศึกษาและช่วงอุตสาหกรรม
4. ด้านขอบเขตของการบริหารกิจการนักศึกษา เน้นภารกิจ 4 ด้าน คือ ด้านสวัสดิการ ด้านการควบคุม ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตรและด้านส่งเสริมวิชาการ
5. ด้านกระบวนการบริหารกิจการนักศึกษา ควรวางแผนระยะสั้นและระยะยาว จัดองค์กร กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานอย่างชัดเจน อบรมสัมมนาและส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาเพิ่มเติมในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษา ประชาสัมพันธ์ ประเมินผลการปฏิบัติงาน และแสวงหาเงินอุดหนุนจากแหล่งต่าง ๆ

ศุภฤกษ์ แก้วกมลรัตน์ (2536, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อศึกษาและสร้างรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและหลักวิชาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ปัญหา อุปสรรคในการจัดการแข่งขันกีฬาและตัวอย่างการจัดการแข่งขันกีฬาของสถาบันต่าง ๆ นำมาสร้างรูปแบบจำลองการจัดการแข่งขันกีฬาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการแข่งขันกีฬา จำนวน 25 คน เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เหมาะสม โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบจัดการแข่งขันกีฬาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ควรประกอบด้วยโครงสร้าง 6 ด้าน คือ นโยบายทั่วไปในการจัดการแข่งขันกีฬา วัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันกีฬา การบริหารบุคคล ในการจัดการแข่งขันกีฬา การจัดองค์กรการแข่งขันกีฬา วิธีจัดการแข่งขันกีฬา และการประเมินผลการแข่งขันกีฬา และมีรูปแบบการจัดการแข่งขัน ดังนี้

1. สถาบันควรเน้นนโยบายในการส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และให้นักศึกษาแสดงความสามารถในการเล่นกีฬา
2. สถาบันควรมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพพลานามัยของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการออกกำลังกายและให้นักศึกษาสนใจเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา

3. ควรชี้แจงและเผยแพร่ นโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันกีฬา ให้นักลากรที่จัดการแข่งขันกีฬามีความรู้หลักวิชาพลศึกษาและการบริหารพลศึกษาและควรจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญทางด้านพลศึกษาเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่นักลากรเหล่านี้ด้วย

4. สถาบันควรจัดประเภทกีฬาที่แข่งขันให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันกีฬาและผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน ควรกำหนดช่วงเวลาจัดการแข่งขันที่แน่นอนและจัดเป็นประจำทุกปี การแข่งขันควรมีพิธีเปิดและพิธีปิด รางวัลที่มอบให้กับผู้ชนะ ควรประกอบด้วย เหรียญทอง เหรียญเงินและเหรียญทองแดง ควรมีการบันทึกข้อมูลสถิติเกี่ยวกับผลการแข่งขันกีฬา และวางแผนการแสวงเงินจากแหล่งต่าง ๆ มาสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬา

5. สถาบันควรกำหนดวิธีการจัดการแข่งขันกีฬาให้เหมาะสมกับระยะเวลา จำนวนทีมที่เข้าแข่งขัน และใช้กฎกติกาของสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย

6. สถาบันควรประเมินผลการแข่งขันกีฬา โดยประเมินทั้งกระบวนการจัดการแข่งขัน และควรประเมินผลค่าใช้จ่ายต่อจำนวนบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วย

สวัญ หะระมย์ (2531, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวความคิดต่อกระบวนการบริหารกิจกรรมนักศึกษา 5 ด้าน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยพบว่า

1. การกำหนดทิศทางและขอบเขตของการจัดกิจกรรมนักศึกษา มีปรัชญา นโยบายและจุดมุ่งหมาย เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา ใช้การจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในห้องเรียน

2. ประเภทและลักษณะของการจัดกิจกรรมนักศึกษานับว่าวิชาการ กีฬา บำเพ็ญประโยชน์ และศิลปวัฒนธรรม

3. องค์กรนักศึกษาและการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษา เน้นให้มีคณะกรรมการบริหารและสถานศึกษา ส่งเสริมแนวความคิดและความคล่องตัวในการบริหารงานขององค์กรนักศึกษา

4. ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการบริหารกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ บุคลากรที่มีคุณภาพและมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษา การสนับสนุนการเงินที่เพียงพอ ความเป็นอิสระในการจัดหาอุปกรณ์ และการจัดให้มีตารางเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน

5. กระบวนการบริหารกิจกรรมนักศึกษา เน้นการวางแผนระยะสั้นควบคู่กับแผนระยะยาว ตลอดปีการศึกษา การกำหนดบทบาทของหน่วยงานที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมให้ชัดเจน การให้ความดีความชอบในการช่วยปฏิบัติงานของบุคลากร การนิเทศที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาการประสานงาน การประเมินติดตามผลโครงการจัดกิจกรรม และการจัดทำงบประมาณที่ถูกหลักวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของการจัดกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

ปรีชา พงษ์เพ็ง (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นคณะกรรมการ 18 ฝ่าย และคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬา 23 ชนิดกีฬา จำนวน 23 ชนิดกีฬา ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือการวิจัย ดำเนินการวิจัยโดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบและทำการสัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินการจัดการแข่งขันจำนวน 5 คน หลังจากนั้นนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปผลการสัมภาษณ์ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ในรูปความเรียง ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. คณะกรรมการ 18 ฝ่าย และคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬา 23 ชนิดกีฬา มีความเห็นตรงกันว่า การจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสนองตอบวัตถุประสงค์การจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่
2. คณะกรรมการ 18 ฝ่าย และคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬา 23 ชนิดกีฬา มีความคิดเห็นว่าการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีปัญหามากในด้านการจัดสรรงบประมาณล่าช้า บุคลากรไม่มีเวลาพอที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ขาดสถานที่ประสานงานและยานพาหนะในการดำเนินการในการวางแผนกรรมการไม่ได้ศึกษาความพร้อมของทรัพยากรในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และไม่มีการประเมินผลการทำงานระหว่างการดำเนินการและเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามแผนงานและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนปัญหาด้านการจัดการและปฏิบัติการพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

วิวัฒน์ จิตตปาลกุล (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาและสรุปรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและหลักวิชาการเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ปัญหาอุปสรรคในการจัดการแข่งขันกีฬา และตัวอย่างการจัดการแข่งขันกีฬาของสถาบันอื่น ๆ นำมาสร้างเป็นแบบจำลองการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารกีฬามหาวิทยาลัย จำนวน 17 คน เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยที่เหมาะสม โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยโครงสร้าง 6 ด้าน คือ ด้านปรัชญาของการจัดการแข่งขันกีฬา ด้านนโยบายในการจัดการแข่งขันกีฬา ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันกีฬา ด้านองค์การการแข่งขันกีฬา ด้านวิธีการจัดการแข่งขันกีฬา และด้านการประเมินผลการแข่งขันกีฬา โดยรูปแบบการจัดการแข่งขันแต่ละด้าน มีดังนี้

1. การจัดการแข่งขันควรกำหนดปรัชญา โดยมุ่งเน้นความเป็นเลิศด้านกีฬา ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถสูงสุดทางด้านกีฬา และส่งเสริมความสามัคคีของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย

2. นโยบายการจัดการแข่งขันกีฬา ควรมุ่งเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และให้นักศึกษาแสดงความสามารถในการเล่นกีฬา

3. การจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพและพละนาฏของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการออกกำลังกายและให้นักศึกษาสนใจเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา

4. การจัดองค์การการแข่งขันกีฬา ประกอบด้วย 8 กลุ่ม ดังนี้คือ กลุ่มกิจกรรมกีฬา กลุ่มกำหนดการ กลุ่มรางวัลที่จัดในการแข่งขัน กลุ่มจัดบันทึกข้อมูลสถิติการแข่งขัน กลุ่มวางระเบียบคุณสมบัตินักศึกษา กลุ่มตรวจสอบสุขภาพ กลุ่มงบประมาณและกลุ่มประชาสัมพันธ์

5. วิธีจัดการแข่งขัน จัดให้เหมาะสมกับระยะเวลา จำนวนทีมที่เข้าแข่งขันและใช้กฎกติกาของสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย กำหนดชนิดกีฬาให้สอดคล้องกับกีฬาระดับนานาชาติ จัดกีฬาไม่มากกว่า 22 ชนิดกีฬา แบ่งกลุ่มชนิดกีฬาดังนี้คือ กลุ่มชนิดกีฬาบังคับ กลุ่มกีฬาสากล กลุ่มกีฬานันทนาการและกลุ่มกีฬาท้องถิ่น

6. การประเมินผลการแข่งขันกีฬา ให้มีการประเมินทั้งกระบวนการแข่งขัน ประเมินก่อนการแข่งขัน ระหว่างการแข่งขันและสิ้นสุดการแข่งขัน

พนิดา คันสิน (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อศึกษาและสรุปรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและหลักวิชาการต่าง ๆ ในแนวคิด ทฤษฎี ปัญหา อุปสรรคในการจัดการแข่งขันกีฬา และวิธีการจัดการแข่งขันกีฬาของสถาบันอื่น ๆ นำมาสร้างเป็นรูปแบบจำลองในการจัดการแข่งขันกีฬาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านบริหารกีฬาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 25 คน เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่เหมาะสม โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยโครงสร้าง 5 ด้าน คือ ด้านนโยบายในการจัดการแข่งขันกีฬา ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันกีฬา ด้านการจัดรูปแบบของกิจกรรมการแข่งขันกีฬา ด้านวิธีการจัดการแข่งขันกีฬาและด้านประเมินผลการแข่งขันกีฬา โดยมีรูปแบบในการจัดการแข่งขันแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านนโยบายการจัดการแข่งขันกีฬา ควรมุ่งเน้นส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและการออกกำลังกาย สามารถแสดงความสามารถสูงสุดทางด้านกีฬา สร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันฯ และส่งเสริมความสามัคคีของนักศึกษาในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

2. ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันกีฬา เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง ปลุกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา มีระเบียบวินัยและมีทัศนคติที่ดี รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ มีทัศนคติที่ดีในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา

3. ด้านการจัดองค์กรการแข่งขันกีฬา ประกอบด้วย 8 กลุ่ม คือ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มกำหนดการแข่งขัน กลุ่มรางวัล กลุ่มจัดบันทึกและรายงานผลการแข่งขัน กลุ่มวางแผนสมบัติ นักกีฬา กลุ่มการบริการสุขภาพ กลุ่มงบประมาณและกลุ่มประชาสัมพันธ์

4. ด้านวิธีการจัดการแข่งขัน ควรจัดให้เหมาะสมกับระยะเวลาและพื้นที่เข้าแข่งขัน โดยใช้กฎกติกาของสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย กำหนดชนิดกีฬาให้สอดคล้องกับกีฬาระดับนานาชาติ ไม่มากกว่า 14 ชนิดกีฬา โดยแบ่งกลุ่มกีฬาได้ดังนี้ คือ กลุ่มกีฬาบังคับ กลุ่มกีฬาเลือกทั่วไป กลุ่มกีฬาเลือกสากลและกลุ่มกีฬาไทย

5. ด้านประเมินผลการแข่งขันกีฬา ควรมีการประเมินผลทั้งกระบวนการจัดการแข่งขัน โดยกำหนดให้มีการประเมินก่อนการแข่งขัน ระหว่างการแข่งขันและสิ้นสุดการแข่งขัน ทองสุข สัมปหังสิต (2531, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เวลาว่างด้วยการออกกำลังกายของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบถึงการใช้เวลาว่างด้วยการออกกำลังกายของนิสิต และเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างด้วยการออกกำลังกายโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 913 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ T-test, F-test ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตส่วนมากใช้เวลาว่างด้วยการออกกำลังกาย และจะออกกำลังกายในวันที่มีการเรียนการสอน โดยจะออกกำลังกายในช่วงเวลา 16.00-18.00 น. นิสิตส่วนมากจะใช้โรงฝึกพลศึกษาเป็นสถานที่ออกกำลังกาย
2. นิสิตชายมีความสนใจในกิจกรรมกีฬาฟุตบอลมากที่สุด ส่วนนิสิตหญิงมีความสนใจกิจกรรมกีฬาวูตวายน้ำมากที่สุด
3. นิสิตหญิงเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายกีฬาน้องใหม่มากที่สุด
4. นิสิตมีปัญหาการออกกำลังกายด้านสถานที่คือ โรงฝึกพลศึกษามีอากาศร้อนอบอ้าว ด้านอุปกรณ์ นิสิตเห็นว่าอุปกรณ์การออกกำลังกายไม่เพียงพอต่อความต้องการ ปัญหาส่วนตัวของนิสิตนั้น ส่วนมากจะมีปัญหาเวลาว่างไม่เพียงพอที่จะออกกำลังกาย และมีภาระด้านการเรียนมาก
5. ความต้องการบริการการออกกำลังกายในด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกของนิสิตชายและนิสิตหญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งนิสิตส่วนมากมีความต้องการด้านดังกล่าวมาก
6. ความต้องการบริการการออกกำลังกายในด้านบุคลากรของนิสิตชายและหญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งนิสิตส่วนมากต้องการให้มีบุคลากรคอยแนะนำและให้บริการด้านต่าง ๆ มาก



7. ความต้องการการออกกำลังกายในด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกของแต่ละคณะ พบว่านิสิตคณะพลศึกษา มีความต้องการแตกต่างกับนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนิสิตคณะพลศึกษามีความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่านิสิตคณะวิทยาศาสตร์ส่วนคณะอื่น มีความต้องการใกล้เคียงกัน

8. ความต้องการการบริการการออกกำลังกายในด้านบุคลากรของแต่ละคณะพบว่า นิสิตคณะพลศึกษามีความต้องการแตกต่างกัน นิสิตคณะมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนิสิตคณะพลศึกษาต้องการให้มีบุคลากรคอยแนะนำ และบริการด้านต่าง ๆ มากกว่าคณะอื่น ๆ ส่วนคณะอื่น ๆ นั้น มีความต้องการใกล้เคียงกัน

มานะ หมอยาดี (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกายของนักเรียนนายเรืออากาศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกายของนักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศระดับปริญญาตรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรของนักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 700 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศส่วนมากมีความต้องการวิชาการเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกาย โดยมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์เกี่ยวกับกีฬาอยู่เสมอ ๆ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและทักษะการออกกำลังกาย เชิญวิทยากรมาบรรยายสาธิตในหลักการวิธีใหม่ ๆ ให้แก่สมาชิกได้มีความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

2. นักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศส่วนมากมีความต้องการด้านกิจกรรมการออกกำลังกายเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกายโดยมีความต้องการในระดับมากที่สุดคือ แบดมินตัน ฟุตบอล โบว์ลิ่ง ยิงธนู และระดับมาก คือ เทนนิส เทเบิลเทนนิส บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เซปักตะกร้อ วาสน้ำ รักบี้ฟุตบอล

3. นักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศ ส่วนมากมีความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกาย โดยมีความต้องการระดับมากที่สุด สถานที่ออกกำลังกายในร่ม สถานที่ออกกำลังกายกลางแจ้ง ควรมีไฟฟ้าสนาม สถานที่ออกกำลังกายตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมอยู่ใกล้และไปมาสะดวก สถานที่สำหรับเปลี่ยนเครื่องแต่งกายและทำความสะอาดร่างกายอย่างเพียงพอถูกสุขลักษณะ ตู้เก็บเสื้อผ้า (Locker) สำหรับผู้ใช้บริการ มีการบริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มใกล้สถานที่ออกกำลังกาย อุปกรณ์กีฬาที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

4. นักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศ ส่วนมากมีความต้องการด้านบุคลากร ผู้ให้บริการเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกาย โดยมีความต้องการระดับมากที่สุด คือ มีหน่วยงานและบุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการออกกำลังกายของนักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศโดยเฉพาะบุคลากรผู้ให้บริการที่ให้คำแนะนำในการออกกำลังกาย ที่มีความรู้ความชำนาญในกิจกรรมแต่ละด้านอย่างถ้วนถี่ บุคลากรผู้ให้บริการมีวุฒิทางพลศึกษา บุคลากรผู้ให้บริการที่มีความรู้ ความเข้าใจ วิธีการจัดและดำเนินการด้านพลศึกษาและสามารถเลือก กิจกรรมที่เหมาะสม บุคลากรผู้ให้บริการรู้หลักและวิธีการสอนที่ถูกต้องเหมาะสม

ไชยา อังสุสุนทรมล (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือ เปรียบเทียบพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ของนักศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติและการปฏิบัติของนักศึกษาวิทยาลัย ชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือ จำนวน 304 คน เป็นนักศึกษาชาย จำนวน 152 คน และ เป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 152 คน โดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) ทดสอบค่าที ( $T$ -test) วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หรือค่าเอฟ ( $F$ -test) ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Method) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากผลคูณของคะแนนแบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient Of Correlation) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ อยู่ในระดับพอใช้ มีเจตคติอยู่ในระดับดี และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

2. นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงมีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายและสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชายมีความรู้ดีกว่านักศึกษาหญิง

3. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจและนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์มีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์มีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพดีกว่านักศึกษาสาขาวิชา บริหารธุรกิจ

5. นักศึกษาวิชาบริหารธุรกิจและนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์มีเจตคติและการปฏิบัติ เกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพไม่แตกต่างกัน

6. นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ตามสถานที่ตั้งของวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือในที่ต่าง ๆ กัน มีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความรู้แตกต่างกับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย และนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มีความรู้แตกต่างกับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

7. นักศึกษาที่อยู่ตามสถานที่ตั้งของวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือในที่ต่าง ๆ กัน มีเจตคติเกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง และจังหวัดเพชรบูรณ์ มีเจตคติแตกต่างกับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย

8. นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ตามสถานที่ตั้งของวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเขตภาคเหนือในที่ต่าง ๆ กัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพไม่แตกต่างกัน

9. พฤติกรรมเกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้านความรู้ เจตคติและด้านความรู้กับการปฏิบัติของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาเขตภาคเหนือ มีความสัมพันธ์กันเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. พฤติกรรมเกี่ยวกับการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้านเจตคติกับการปฏิบัติของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยเขตภาคเหนือไม่มีความสัมพันธ์กัน

ปัญหาส่วนบุคคลในการออกกำลังกายของนิสิตมหาวิทยาลัย

1. ไม่มีเพื่อนร่วมกิจกรรม
2. ไม่ทราบวิธีการออกกำลังกาย
3. เวลาว่างไม่เพียงพอ
4. ขาดทุนทรัพย์ที่ใช้จ่ายในการออกกำลังกาย
5. ไม่มีเสื้อผ้าที่เหมาะสม
6. ไม่มีผู้ให้คำแนะนำฝึกสอน
7. มีภารกิจด้านการเรียน
8. กิจกรรมไม่น่าสนใจ
9. ไม่ทราบข่าวสารรายละเอียดของกิจกรรม
10. อื่น ๆ

### งานวิจัยต่างประเทศ

Forhenbach (1953, p. 34) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทำไมเด็กนักเรียนหญิงจึงเลือกที่จะเล่น กีฬาเวลาหลังเลิกเรียน (Why girls choose after-school sports?) ผลการศึกษาพบว่า การเข้าร่วมเล่น กีฬาช่วยให้มีเพื่อนมากขึ้น และผลที่แน่ชัดก็คือ มีการพบปะสังสรรค์กันในสังคมหมู่มาก โดยอาศัย กิจกรรมพลศึกษาเป็นหลัก ความจำเป็นในการเตรียมตัวเองให้มีทักษะในทางกีฬาเพื่อเข้าร่วมเล่น กับผู้อื่นได้ จึงเกิดความต้องการและความจำเป็นที่ต้องจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาหลังเลิกเรียน เพื่อให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรม ได้รับความสนุกสนาน เป็นการผ่อนคลาย และยังช่วยให้นักเรียน โดยเฉพาะวัยรุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนในสังคมได้

Ann (1976, p. 154) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสำรวจความต้องการและความสนใจใน กิจกรรมที่สามารถเล่นได้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ในภาคกลางของรัฐเทนเนสซี จากการสำรวจ กิจกรรมที่สามารถเล่นได้ตลอดชีวิต 36 ประเภท ได้ถูกแบ่งแยกออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ โดยการสำรวจจากผู้สูงอายุ 94 คน ที่มีอายุ 55-65 ปี โดยสำรวจในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความเอาใจใส่ ในการเข้าร่วมกิจกรรม การร่วมกิจกรรม ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่พวกเขาต้องการที่จะรับเพิ่มเติมจาก ผลของการสำรวจ ประกอบกับคำแนะนำต่าง ๆ สรุปได้ว่า วิทยาลัย มหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการสอน ควรส่งเสริมและให้มีการจัดกิจกรรมตลอดชีวิตให้กว้างขวาง เพื่อเป็นการเตรียมเยาวชนในปัจจุบันให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่กระตือรือร้นในวันข้างหน้า ส่วนกีฬา ประเภททีม ไม่ควรตัดออกจากกิจกรรมของโรงเรียน และควรสนับสนุนกิจกรรมที่สามารถเล่นได้ ตลอดชีวิตไปในขณะเดียวกันด้วย

Kim (1990) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “นโยบายรัฐบาลสำหรับการส่งเสริมกีฬาเพื่อมวลชน ในประเทศเกาหลี” การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์นโยบายที่เสนอโดย Pal (1987) เพื่อศึกษา พบทวนนโยบายรัฐบาลสำหรับการส่งเสริมกีฬาเพื่อมวลชนในประเทศเกาหลีได้ มีการศึกษา สิ่งที่เป็นตัวกำหนดแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลสำหรับกีฬาเพื่อมวลชน จากมุมมองด้านสังคมและ ประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์นโยบายด้านกีฬาเพื่อมวลชนของรัฐบาลปัจจุบันรวมทั้งผลที่ได้รับ ทำให้สามารถระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของโปรแกรมที่จัดอยู่ได้

Cheng (1993) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การประเมินสมรรถนะในการจัดการกีฬา สำหรับ ประเทศสาธารณรัฐจีน(ไต้หวัน)” “วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เป็นการกำหนดสมรรถนะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการจัดการกีฬาให้ได้ผลดี และถ่ายทอดความรู้ที่จำเป็นที่จะต้องมีการเป็นผู้นำ และการจัดการกีฬาไปสู่หลักสูตรการศึกษาของไต้หวัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นผู้จัดการกีฬา ในไต้หวันรวม 334 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจผู้ปฏิบัติงานการจัดการผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สมรรถนะทางวิชาชีพผู้จัดการกีฬาในได้ห้วนเรียงลำดับจากสูง มีดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับ กีฬา มนุษยสัมพันธ์ การพูดต่อสาธารณชน การจัดการด้านบุคลากร การเขียนการจัดการด้านการเงิน สมรรถภาพส่วนบุคคล การจัดการด้านเวลา อื่น ๆ

2. การจัดการศึกษา สำหรับผู้จัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ประโยชน์จาก คอมพิวเตอร์ การบาดเจ็บจากการกีฬา การจัดการด้านบุคลากร การจัดโปรแกรมสำหรับนันทนาการ และกีฬาเยาวชน การสื่อสารระหว่างบุคคล การตัดสินใจ กีฬา การสันทนาการ

3. มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผู้อำนวยการกีฬา องค์การควบคุมระดับชาติ และการกีฬาอาชีพในแง่การจัดการกีฬาในด้านที่ศึกษาจำนวนชั่วโมงในการฝึกงาน องค์การที่ทำหน้าที่เป็นสถานที่ฝึกงานสำหรับนักศึกษาปริญญาโท หน้าที่หลักของผู้จัดการกีฬาและการรับรอง วุฒิสถาบันผู้จัดการกีฬา

Neilson (1979, p. 1951-A) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการวิเคราะห์ของการจัดการแข่งขันกีฬา ภายในด้านการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยระดับสูงสหรัฐเทนเนสซี โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการสำรวจวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจากแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 9 หัวข้อ คือ จุดประสงค์ในการจัดการแข่งขัน การดำเนินงานและการบริหารในการแข่งขัน กฎระเบียบการจัดการแข่งขัน การจัดและดำเนินการแข่งขัน กิจกรรมที่จัดในการแข่งขัน อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบการให้คะแนนและรางวัล การประชาสัมพันธ์ และคณะกรรมการจัดการแข่งขัน ผลการศึกษาพบว่า

1. โดยทั่วไปการดำเนินงานในแต่ละด้านของทุกมหาวิทยาลัยทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกเว้นระบบการให้คะแนน การให้รางวัลและการประชาสัมพันธ์

2. การจัดการแข่งขันเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3. การจัดการแข่งขันของแต่ละมหาวิทยาลัยมีความคล้ายคลึงกันคือ มีผู้ดำเนินการ เป็นมืออาชีพในการบริหาร

4. การบริหารงานใช้ผู้มีความชำนาญงาน โดยตรง ซึ่งเปลี่ยนแปลงมาจากเดิม

5. การจัดการด้านปฐมพยาบาลและเหตุฉุกเฉินมีน้อย

6. การสนับสนุนด้านงบประมาณเหมาะสม

7. กฎ ระเบียบการแข่งขันดีอยู่แล้ว

8. การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยไม่ได้เน้นถึงความแตกต่างของผู้เข้าร่วม การแข่งขัน

9. ระบบการให้คะแนนยังมีการเน้นมาก

10. งานเลี้ยงฉลองรางวัลไม่นิยมกระทำมากนัก

McCabe (1987, p. 3298-A อ้างถึงใน พนิกา ดันสิน, 2545, หน้า 36) ได้วิจัยเรื่อง องค์ประกอบสำคัญของโปรแกรมกีฬาโรงเรียนต้นแบบ และประเมินการปฏิบัติจริงในโปรแกรม กีฬาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนกลางในโอไฮโอ จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ

- 1) แสดงองค์ประกอบที่สำคัญของโปรแกรมกีฬาโรงเรียนต้นแบบพร้อมไปกับปรัชญาของโรงเรียน และพัฒนาการทางสังคม อารมณ์และร่างกาย
- 2) พิจารณาสถานภาพปัจจุบันของโปรแกรมกีฬา ในโอไฮโอ
- 3) พิจารณาว่าองค์ประกอบของต้นแบบที่มีอยู่ในโปรแกรมกีฬาจัดขึ้นเพื่อนักเรียน ในระดับชั้น 6, 7 และ 8 ในโรงเรียนมัธยมต้นและกลางในโอไฮโอหรือไม่ และ
- 4) เพื่อประเมิน ข้อตกลงหรือข้อที่ไม่เห็นด้วยของอาจารย์ใหญ่กับประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโปรแกรมกีฬาภายใน และภายนอก ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ควรให้โอกาสเท่าเทียมกันแก่นักเรียนแต่ละคนในการเข้าร่วมการแข่งขัน
2. ให้เวลาที่เท่าเทียมกันแก่นักเรียนแต่ละคนในการเข้าร่วม
3. ควรรวมกิจกรรมในระดับกว้าง ๆ และหลากหลาย
4. ให้นักเรียนแต่ละคนเข้าร่วมและช่วยให้ได้พัฒนาด้านอารมณ์ สังคมและร่างกาย
5. จัดให้มีกิจกรรมทางร่างกายที่เร้าใจ
6. ดำเนินการภายใต้ผู้ดูแลที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดโปรแกรม
7. ต้องทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนแต่ละคนก่อนเข้าร่วมกิจกรรม
8. ผู้ฝึกสอน ผู้ปกครองและผู้ชมไม่ควรกดดันนักกีฬา เพื่อให้ได้ชัยชนะอย่างเดียว
9. ไม่อนุญาตให้มีการแข่งขันกีฬาที่มีการปะทะกัน
10. ไม่ต่อต้านการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
11. ให้มีโปรแกรมภายในเป็นเบื้องต้น

Kim (1990, p. 2423-A) ได้ศึกษาเรื่อง กีฬาโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับกลางในเพนซิลเวเนีย ในเรื่องรูปแบบและวิเคราะห์บริการสนับสนุน งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก การดูแล ทางกายภาพ การเข้าร่วม บุคลากร การวางแผน และปรัชญา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามใช้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารกีฬาโรงเรียนมัธยมระดับกลาง ซึ่งเป็นสมาชิก สมาคมกีฬาโรงเรียนมัธยมของรัฐเพนซิลเวเนียจำนวน 145 คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยม ระดับกลางในเพนซิลเวเนียพยายามที่จะสนองตอบความต้องการด้านกีฬานักเรียน ปัญหาของ ผู้อำนวยการด้านกีฬา คือ การขาดสถานภาพสำหรับโปรแกรม ปัญหาของทีมผู้ฝึกที่จำเป็นต้องมีการปรับปรุง เนื่องจากผู้ฝึกสอนจำนวนมากเป็นอัตราจ้างและเป็นบุคคลภายนอก นอกจากนั้น ควรให้ความสำคัญต่อการดูแลทางกายภาพ เนื่องจากโรงเรียนหลายแห่งไม่ได้เตรียมการ และ ผู้ปกครองหรือองค์กรธุรกิจของท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านการเงินหรือเป็นแหล่งเงินทุนเสริม

McGovern (1999, p. 4057) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบที่ดีที่สุดในการประเมินผล การให้บริการอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาชั้นนำ เพื่อตรวจสอบคุณค่าและ ผลกระทบการให้บริการของศูนย์ฝึกกีฬานานาชาติแห่งชาติแคนาดา กลุ่มตัวอย่างเป็น นักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดบริการของศูนย์ฝึกฯ จำนวน 17 ชนิดกีฬา และ 11 การให้บริการ โดยประเมินผล การให้บริการด้านต่าง ๆ คือ การแพทย์ สรีรวิทยา การนวด จิตวิทยาการกีฬา โภชนาการ กายภาพบำบัด ความแข็งแรงและการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย ศูนย์ทรัพยากร นักกีฬาอาชีพ และการวางแผนการเงิน และการประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการบริการที่ได้ผล และเป็นสิ่งที่นักกีฬาชั้นนำต้องการมากเป็นพิเศษ คือ งานอาชีพ ซึ่งเป็นสิ่งที่แต่ละคนคำนึง ในการพัฒนาตนเอง นักกีฬาที่ได้รับมอบอำนาจในการวางแผน การจัดช่วงการฝึก และการพัฒนา การฝึกของโปรแกรมมีความรู้สึกในการรับผิดชอบและอุทิศตัวการฝึกเป็นอย่างมาก ซึ่งพบว่า จุดเน้นหลักความต้องการของนักกีฬาแต่ละคน อยู่ที่ต้องการให้การศูนย์ฝึกกีฬามีการพัฒนา โปรแกรมการฝึก และต้องการให้ทีมบริการกีฬาพัฒนาความสามัคคี ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลที่ตามมา ในศูนย์ฝึกนี้

Ko (2001, p. 3101) ได้ศึกษารูปแบบของสหมิตและการจัดเรียงลำดับคุณภาพของ การบริการของผู้มีส่วนร่วมในอุตสาหกรรมการกีฬาเพื่อ 1) สร้างและทดสอบรูปแบบความคิดของ ผู้บริโภคทางการกีฬาเกี่ยวกับการรับรู้ในคุณภาพของการบริการ 2) ตรวจสอบความเป็นเหตุเป็นผล กันระหว่างคุณภาพของการบริการ ความพึงพอใจ และความตั้งใจที่จะซื้ออีกครั้ง และ 3) ทดสอบ ระดับคุณภาพของการบริการของผู้มีส่วนร่วมทางการกีฬา ซึ่งรูปแบบที่น่าเสนอนี้ คุณภาพของ การบริการประกอบด้วย 4 มิติ คือ คุณภาพของโปรแกรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ผลที่ได้รับ และ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบทั้ง 3 รูปแบบ มีความเหมาะสม สรุปได้ว่า รูปแบบโดยรวมสามารถนำไปใช้ได้ นอกจากนั้นผลการวิจัยยังบ่งชี้ว่า คุณภาพของการบริการและ ความพึงพอใจมีความสำคัญเท่าเทียมกันในการทำให้ลูกค้าสนใจสั่งซื้อในอนาคต การวัดผลตาม รูปแบบต่าง ๆ บ่งชี้ว่าคุณภาพของการบริการของผู้มีส่วนร่วมทางการกีฬาที่พัฒนาขึ้น โดยผู้วิจัยมี ค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงสูง

Butler (1989, p. 1591-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออกกำลังกาย ของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษากับวิชาเอกอื่น โดยใช้ศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดให้วิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับพื้นฐาน แยกเป็นนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา 225 คน นักศึกษาวิชาเอกอื่น 549 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษามีความต้องการเข้าร่วม กิจกรรมการออกกำลังกายในเวลาวางมากกว่านักศึกษาวิชาเอกอื่น ส่วนการไม่เข้าร่วมของนักศึกษา วิชาเอกพลศึกษามักจะมีปัญหาเรื่อง สภาพอากาศ การเจ็บป่วย บาดเจ็บหรือติดภารกิจที่ต้อง

รับผิดชอบ สำหรับกิจกรรมควรเพิ่มกิจกรรมการออกกำลังกายแบบแอโรบิก นอกจากนั้น  
เพศก็มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายในระหว่างเวลาว่าง

Watson (1997, p. 3251) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของทัศนคติและแรงจูงใจ  
ในการใช้เวลาว่างที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ การออกกำลังกายของนักศึกษาในวิทยาลัย  
ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ตอบคำถามว่าไม่ค่อยมีเวลาว่างในการออกกำลังกาย เนื่องจาก  
มีเวลาไม่เพียงพอแต่พวกเขาใช้เวลา 2-3 ชั่วโมงต่อวัน ในการว่าง แต่เป็นเรื่องการขาดความสนใจ  
ในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ การออกกำลังกายเพราะขาดทัศนคติและแรงจูงใจที่ดี

Salonen et al. (1988, p. 87) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลา และ  
อาชีพที่มีการออกกำลังกายต่อความเสี่ยงจากการตายด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด โดยศึกษา  
จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15,088 คน อายุ 30-59 ปี ไม่มีประวัติเป็นโรคหัวใจและหลอดเลือด  
หรือสภาวะที่กีดขวางการออกกำลังกาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ไม่มีเวลาว่างในการออกกำลังกาย  
และมีอาชีพที่ต้องทำงานประจำ มีความสัมพันธ์กับสภาวะเสี่ยงต่อการตายด้วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจ  
ขาดเลือด